Ազգ

Azg armenian daily

9 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 2003 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 183 (2868)

Տիեզերական վերելակ կամ նոր բաբելոնյան աշտարակ

ՓԱՐԻԶ, 8 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Տիեզերական վերելակ կառուցելու Ցիոլկովսկու անհավանական թվացող գաղափարը կիրականացվի առաջիկա 30 տարվա ընթացքում: Հենց այդպիսի ժամկետ են սահմանել ամերիկյան հանրահայտ գիտական կենտրոնի՝ Լոս Ալամոս ազգային փորձարանի նախաձեռնությամբ անցկացված Օդագնացության միջազգային խորհրդաժողովի մասնակիցները:

1895 թվականին Ցիոլկովսկին ենթադրում էր, թե կարելի է տիեզերք դուրս գալ «վիթխարի աշտարակի» միջոցով: Այդ գաղափարն այժմ գործնական զարգացում է ստացել. նանո տեխնոլոգիաները թույլ են տվել ստեղծել սկզբունքորեն նոր նյութ՝ ածխածնի գլանաձեւ մոլեկուլներ, որոնք կարծրությամբ գերազանցում են բոլոր հայտնի նյութերին եւ աներեւակայելի ճկունություն ունեն:

Պարզված է, որ առ 2030 թվականը կարելի է ստեղծել հատուկ ժապավեն՝ նանո խողովակ՝ 75 սմ լայնությամբ, թղթի հաստությամբ եւ 90 հազար կմ բարձրությամբ: Ինչպես ցույց են տալիս հաշվարկները, լազերային ճառագայթի միջոցով ամբարձիչ մեխանիզմը շարժվելով այդ ժապավենով, ի վիճակի է միանգամից երկրաշուրջ ուղեծիր հասցնել 13 տոննա բեռ:

Համաշխարհային հայկական կազմակերպությունն արդեն իրականություն է

Արա Աբրահամյանի ասուլիսը Երեւանում

ԱՂԱՎՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Երեկ՝ Մոսկվայում տեղի ունեցած Համաշխարհային հայկական կազմակերպության (ՀՀԿ) հիմնադիր համագումարից հետո Երեւանն ժամանեց Արա Աբրահամյանի պատվիրակությունը «Հայաստանում Ռուսաստանի հայերի միության օրեր» ծրագրին մասնակցելու: Այդ կապակցությամբ Համաշխարհային հայկական կազմակերպության նորընտիր նախագահը «Երեւան» հյուրանոցում ասուլիս էր կազմակերպել:

Բնականաբար, ասուլիսը սկսվեց ոչ թե ծրագրի մասին հարց ու պատասխանով, այլ լրագրողների խնդրանքով պրն Աբրահամյանը ներկայացրեց համագումարի ընթացքը:

Համագումարը, ըստ Արա Աբրահամյանի, անցել է բավականին հաջող: Մինչեւ համագումարը կազմակերպության ստեղծման կազմկոմիտեն գումարել է իր վերջին նիստը, մշակվել են վերջին ճշգրտումները, այնուհետեւ հրավիրված ճաշի ընթացքում համագումարին մասնակցելու գնացած պատգամավորները ծանոթացել են, մտքեր փոխանակել:

Արա Աբրահամյանի խոսքերով, համագումարի գլխավոր հյուրերը Ռուսաստանի Դաշնության եւ Հայաստանի Հանրապետության նախագահներն էին, որոնց ներկայությամբ համագումարն, ըստ էության, ստացել է հատուկ կարգավիճակ: Համահայկական կառույց ստեղծելուն ուղղված համագումարը Արա Աբրահամյանի խոսքերով, պատմական պահ էր, որին ներկա էին 1000-ից ավելի մարդիկ:

ՀՀԿ նախագահն անդրադարձավ համագումարում ՀՀ եւ ՌԴ նախագահների ելույթներին, ընդգծելով հատկապես Պուտինի մեջբերումը Պետրոս Առաջինի հրամանագրից: Ասվածը Ռուսաստանում մեծ արձագանք է գտել, տարբեր գնահատականների արժանացել:

Տես • էջ 3

Հակաամերիկյան ցույց Բաղդադում

ԿԱՀԻՐԵ, 8 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Այսօր հազարավոր իրաքցիներ են Բաղդադում մասնակցել Ալի ալ Բաբա մզկիթի մոտ անցկացված հակաամերիկյան ցույցին: Ցուցարարները բողոք են հայտնել ԱՄՆ-ի զինծառայողների կողմից երկու շիա հոգեւորականների ձերբակալման դեմ:

Երկուշաբթի օրը ձերբակալված կղերականներին՝ Մուայադ Հազրաջիին եւ Ջալիլ ալ Շումարիին մեղադրվում է «Իրաքում գտնվող միջազգային կոալիցիայի ուժերի նկատմամբ թշնամական, հրահրիչ գործունեություն»:

Ցույցը կազմակերպել էր «Մահդի մարգարեի բանակ» արմատական շիա խմբավորումը:

Ռուսաստանը չի պատրաստվում իր տեսակետը պարտադրել ղարաբաղյան հակամարտության կողմերին

ԲԱՔՈՒ, 8 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: «Ռուսաստանի համար Ադրբեջանի հետ հարաբերությունները ռազմավարական նշանակություն ունեն», այսօր Բաքվում լրագրողներին հայտնել է ՌԴ Անվտանգության խորհրդի քարտուղար Վլադիմիր Ռուշայլոն: «Ռուսաստանը ռազմավարական շահեր ունի Կովկասում եւ, մասնավորապես, Ադրբեջանում,– ասել է նա: – Ադրբեջանի հետ հարաբերությունները Մոսկվայի համար անանց նշանակություն ունեն»:

Ռուշայլոն նշել է, որ Ադրբեջանը «ռուսաստանյան հարավային թեւի մաս է կազմում, եւ Մոսկվան շահագրգռված է այդ ուղղությամբ անվտանգության ապահովմամբ»: Նա ասել է, որ Բաքվում ուժային նախարարների հետ կայացած բանակցությունների ընթացքում ինքը համոզվել է «Ադրբեջանի հետ ռազմավարական գործընկերության հաստատմանը միտված Մոսկվայի քաղաքականության ճիշտ լինելու մեջ, ինչը համապատասխանում է երկու երկրների շահերին»:

Պատասխանելով Լեռնային Ղարաբաղին առնչվող իրավիճակի վերաբերյալ լրագրողների հարցին՝ Ռուշայլոն նշել է, որ Մոսկվան չի պատրաստվում ճնշում գործադրել կամ իր տեսակետը պարտադրել հակամարտության կողմերից որեւէ մեկին: «Կողմերն իրենք պետք է փոխընդունելի լուծում գտնեն, իսկ մենք սոսկ շահագրգռված ենք այդ հակամարտության շուտափույթ լուծմամբ, ինչը կանդրադառնա ամբողջ տարածաշրջանի կայունության ու անվտանգության վրա», ասել է Վլադիմիր Ռուշայլոն»:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

Եվրոպական այլընտրանք հայ զինվորների համար

ԱԺ-ն առաջին ընթերցմամբ ընդունեց այլընտրանքային զինծառայության օրենքի նախագիծը

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

Հակառակ սպասածի, եվրապարտավորությունների այս կարեւոր բաղադրամասը հայկական իրականություն ներմուծելու գործընթացն ԱԺ-ում անցավ անհամեմատ խաղաղ, բանական մթնոլորտում, չնայած տարբեր առիթներով ու տարբեր մակարդակներում խնդրի տարաբնույթ վիճարկումներին, չնայած հավաստիացումներին, թե դա կարող է լրջորեն հարվածել մեր երկրի անվտանգությանը: Հավանաբար դեր խաղաց նաեւ այն հանգամանքը, որ այս օրենքի ընդունման համար Եվրոպայի սահմանած ժամկետը լրանալու վրա է, եւ նույնիսկ օրինագծի ընդդիմադիրները հասկացան, որ այլընտրանք չունենալը վերաբերում է նախ եւ առաջ եվրոպական ընտանիք մտնելու իրողությանը: Համենայն դեպս, պատգամավորները բացառիկ համերաշխ էին իրենց մտահոգություններում, եւ օրենքի նախագիծը խելամիտ մանրամասներով լրացնելու բազմաթիվ առաջարկներ արեցին: Դրանց արժեքն առավել կարեւոր է բանակի համար, որը, ինչպես ընդունված է ասել, հասարակության հայելին է: Իսկ մեր հասարակությունը բազմաթիվ անբուժելի ախտեր ունի, եւ զինվորական ծառայության կերպը հիմնովին վերափոխող օրենքը գործելու է առողջությամբ չփայլող մթնոլորտում:

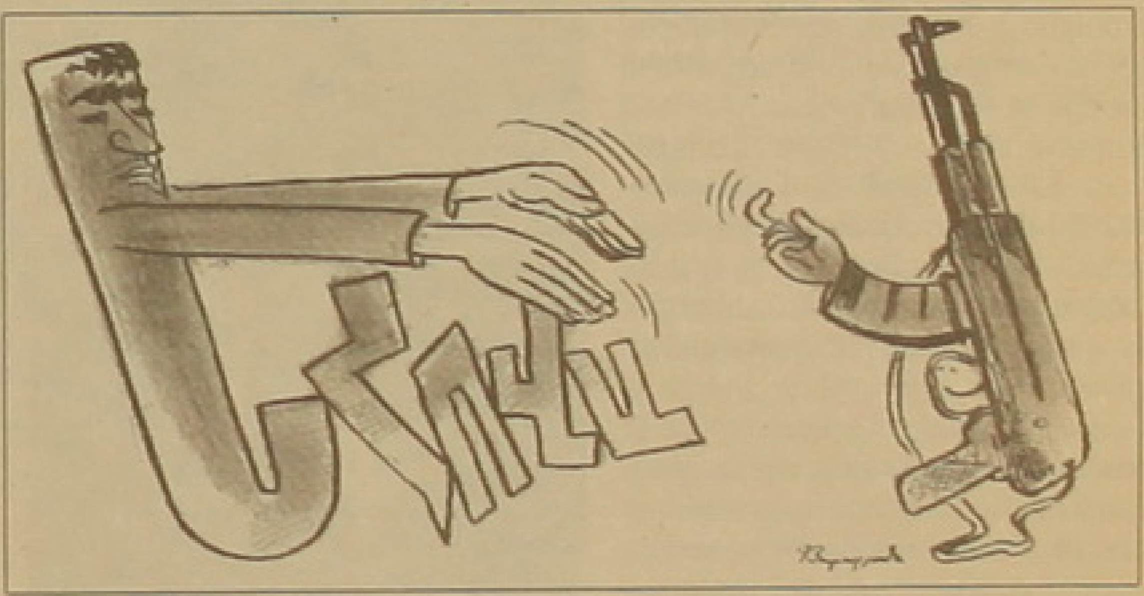

Տես • էջ 2

Հայաստանը շահագրգռված է Ուկրաինայից ռազմական տեխնիկայի ու զինամթերքի ձեռքբերմամբ

ԿԻԵՎ, 8 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հայաստանը շահագրգռված է Ուկրաինայից ռազմական տեխնիկայի ու զինամթերքի ձեռքբերմամբ: Այդ մասին Հայաստանի պաշտպանության նախարար Սերժ Սարգսյանը լրագրողներին հայտնել է Ուկրաինայի պաշտպանության նախարար Եվգենի Մարչուկի հետ երեքշաբթի օրը Կիեւում կայացած բանակցություններից հետո: «Մենք շահագրգռված ենք ռազմական տեխնիկայի ու զինամթերքի ձեռքբերմամբ», ասել է Սերժ Սարգսյանը, չնշելով, թե տեխնիկայի ու զինամթերքի ինչ տեսակների մասին է խոսքը:

Եվգենի Մարչուկն իր հերթին ասել է, որ այժմ ավարտվում է Ուկրաինայի եւ Հայաստանի միջեւ ռազմատեխնիկական համագործակցության մասին միջպետական պայմանագրի նախապատրաստումը: Նա հայտնել է, որ ուսումնասիրվում է Կամենեց Պոդոլսկի ինժեներա-սակրավոր զորքերի ինստիտուտում հայկական բանակի սպաների պատրաստման հարցը:

Իր այցի ընթացքում ՀՀ պաշտպանության նախարարը ծրագրում է նաեւ հանդիպումներ անցկացնել Ուկրաինայի Ազգային անվտանգության ու պաշտպանության խորհրդի քարտուղար Վլադիմիր Ռադչենկոյի եւ ազգային անվտանգության ու պաշտպանության հարցերի խորհրդարանական կոմիտեի նախագահ Գեորգի Կրյուչկովի հետ:

Հայաստանի պաշտպանության նախարարի այցն Ուկրաինա կավարտվի հոկտեմբերի 9-ի առավոտյան:

ՄԱԿ. Մոլորակի վրա 1,2 մլրդ երեխաներ ապրում են աղքատության մեջ

ԼՈՆԴՈՆ, 8 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Մոլորակի վրա 1,2 միլիարդից ավելի երեխաներ ու դեռահասներ ապրում են աղքատության մեջ: Այդ մասին ասվում է ՄԱԿ-ի ազգաբնակչության հիմնադրամի 2003 թվականի զեկուցագրում, որն այսօր տարածվել է Լոնդոնում: Փորձագետների տվյալներով, նրանց 87 տոկոսն ապրում է զարգացող երկրներում:

Աղքատությունը հսկայական ապակայունացնող գործոն է ժամանակակից աշխարհում,– նշվում է փաստաթղթում: – Աղքատության եւ հուսահատության զգացումը միահյուսվելով՝ երիտասարդներին մղում են ծայրահեղականության ուղի»:

Զեկուցագրի հեղինակներն արդյունաբերապես զարգացած երկրներին կոչ են արել լրացուցիչ նյութական օգնություն ցույց տալ մոլորակի ամենաչքավոր պետություններին: Ավելի վաղ ձեռք բերված պայմանավորվածությունների համաձայն, արդյունաբերապես զարգացած տերությունները պետք է մինչեւ 2005 թվականը այդ նպատակների համար հատկացնեն 18,5 մլրդ դոլար:

Մինչեւ նոյեմբերի 30-ը կմշակվի «Արմենտելին» մենաշնորհից զրկելու օրենսդրական փոփոխությունների նախագիծը

ԵՐԵՎԱՆ, 8 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ՀՀ կառավարության հոկտեմբերի 8-ի նիստում ընդհանուր առմամբ համաձայնություն է տրվել «Արմենիա Տելեֆոն Քոմպանի» ՀՁ ՓԲԸ-ի գործով բաց ժողովի նախագահող Էդվարդ Մուրադյանի սեպտեմբերի 26-ի հրապարակած եզրակացությանը: Հիշեցնենք, որ ըստ այդմ կառավարությանն առաջարկվում է թիվ 60 լիցենզիայի պայմանների եւ դրույթների կանխամտածված եւ պարբերաբար խախտման պատճառով «Արմենտելին» զրկել բջջային կապի, ինտերնետային, միջազգային հեռահաղորդակցության մուտքի եւ ելքի ծառայությունների մասուցման մենաշնորհից:

Նիստից հետո լրագրողների հետ հանդիպմանը տրանսպորտի եւ կապի նախարար Անդրանիկ Մանուկյանը նշեց, որ «Արմենտելը» սխալված կլինի, եթե դիմի միջազգային դատարան, քանի որ հայկական կողմի որոշումը հիմնավորված է փաստարկներով: Դրանցից ամենագլխավորը, ըստ նրա, կապի ցածր որակն է: «Եթե ներդրումների մասին «Արմենտելի» հայտարարությունները ուռճացված չլինեին, ապա այսօր Հայաստանի կապի որակը շատ ավելի լավը կլիներ, քան Հունաստանում», նկատեց նախարարը:

Ա. Մանուկյանը հայտնեց, որ տրանսպորտի եւ կապի, արդարադատության նախարարներին հանձնարարվել է մինչեւ նոյեմբերի 30-ը կառավարությանն առաջարկություններ ներկայացնել բաց ժողովի նախագահողի եզրակացությունում պարունակվող առաջարկությունների իրականացման համար անհրաժեշտ օրենսդրական փոփոխությունների վերաբերյալ:

Նախարարը համոզված է, որ Հայաստանի կառավարության այս քայլը քաղաքական հետեւանքներ չի ունենա, իսկ տվյալ ոլորտում աշխատելու ցանկություն ունեցողների բազմազանությունը կապահովի մրցակցություն, հետեւաբար նաեւ՝ բարձրորակ կապ:

Ընթացիկ

Լրագրողների հետ ավանդույթ դարձած հանդիպմանը ԱՄՆ դեսպանը պատասխանեց նրանց տարբնույթ, բազմաթիվ հարցադրումներին, այնպես որ հանդիպումը ոչ թե ասուլիսի, այլ ավելի շուտ հարցուպատասխանի բնույթ ուներ: Հարցադրումները վերաբերում էին և Հայաստան-Թուրքիա հարաբերություններին, և ՆԱՏՕ-ին անդամակցությանը, և ղարաբաղյան խնդրին, և, իհարկե,

Մենք միշտ կդիմակայենք Հայաստանի անվտանգությանն ուղղված որևէ սպառնալիքի

ՀՀ-ում ԱՄՆ դեսպան Ջոն Օրդուեյը հրավիրեց ամենամյա հերթական ասուլիսը

ահաբեկչությանը: Եղան նաև ոչ քաղաքական հարցեր անհատական ծածկագրերի, ԱՄՆ-ից Հայաստանին տրվող դրամաշնորհների, «Գրին քարտի» և այլ, համեմատաբար անմեղսունակ խնդիրների վերաբերյալ: ԱՄՆ դեսպանը դիվանագիտորեն հավասարակշռեց բոլոր պատասխաններն այնպես, որ դրանք և բավարարեն հարցադրում անողին, և չվնասեն մեծ քաղաքականության զգայուն նյարդերը: Նա խաղաղասիրաբար ու լավատեսորեն էր տրամադրված հատկապես հայ-թուրքական հարաբերությունների զարգացման հեռանկարի հանդեպ: «Երկու երկրները պիտի կարողանան հաղթահարել Ցեղասպանության պատմական իրողությունն իրենց ճակատագրում: Եվ այստեղ կարևոր են ոչ թե կասկածներն ու Ցեղասպանության փաստը հաստատել-չհաստատելու հարցը, այլ դրանից դասեր քաղելու անհրաժեշտությունը, լուծելու այն բարդ խնդիրը, թե երկու հարևան երկրներն ինչպես պետք է զարգացնեն իրենց հարաբերությունները», ասաց նա: Կարո՞ղ է արդյոք ԱՄՆ-ը լինել ծանրակշիռ միջնորդ Հայաստանի և Թուրքիայի միջև՝ դրդելու վերջինիս ընդունել Ցեղասպանությունը, երբ Թուրքիան ԱՄՆ-ի համար անհամեմատ կարևոր գործընկեր է, քան Հայաստանը: Դեսպանի համոզմամբ, որևէ օրենսդրական բանաձևի ստեղծումն այս առթիվ, միևնույն է, չի նպաստելու խնդրի լուծմանը: Այն պետք է իրականացվի միայն երկու երկրների բազմակողմանի երկխոսության ծավալման միջոցով:

Իսկ որ Թուրքիայի կողմից Ցեղասպանության ընդունումը հարկավոր է Հայաստանի հետագա անվտանգությունն անկանխատեսելի որևէ իրադեպից փրկելու համար, դեսպանն այնքան էլ համամիտ չէր: Նա նշեց, որ Թուրքիան ՆԱՏՕ-ի շրջանակներում շատ կարևոր ռազմավարական դաշնակից է ԱՄՆ-ի համար, և չի կարծում, որ նրա կողմից Հայաստանի հանդեպ որևէ նկրտում է առկա՝ ոչ հիմա, ոչ էլ հետագայում: «Մենք միշտ կդիմակայենք որևէ երկրի կողմից Հայաստանին կամ որևէ այլ երկրի հանդեպ տարածքային ամբողջականության սպառնալիքի առկայության դեպքում»: ՆԱՏՕ-ի հետ համագործակցությունը դեսպանը դիտարկում է իբրև անվտանգության կարևոր բաղադրամասերից մեկը: Այն ժողովրդավարական երկրների անդամակցություն է և հենված է միասնական արժեքների վրա: Եվ անկախ այն բանից, թե ինչ է եղել անցյալում, անդամ երկրները պարտավոր են հավատարիմ մնալ դրանց:

Որ Ադրբեջանում հակահայկական տրամադրությունների որոշակի աշխուժացում է նկատվում, և հաճախ են լսվում ղարաբաղյան հարցը ռազմական ճանապարհով լուծելու կոչեր, Ջոն Օրդուեյի դիրքորոշումը դարձյալ լավատեսական է: Պատերազմն աղետ կդառնա ոչ միայն Հայաստանի ու Ադրբեջանի, այլև ողջ տարածաշրջանի համար: Իրենք զրուցել են երկու երկրների ղեկավարների հետ, և վերջիններս հավաստիացրել են, որ կողմնակից են հարցի խաղաղ կարգավորմանը:

Դեսպանը տեղեկացրեց նաև, որ իր երկիրը հետևողականորեն աջակցում է տարածաշրջանի այն երկրներին, որոնք ահաբեկչական կազմակերպությունների համար բնավորվելու կայան կարող են դառնալ: Մասնավորապես, սեպտեմբերի 11-ից հետո առկախվել է Ադրբեջանի հանդեպ կիրառվող թիվ 907 բանաձևը, որ հնարավորություն է տվել աջակցելու այս երկրին՝ պայքարելու ահաբեկիչների դեմ: Նաև նավեր են տրամադրվել նրան՝ սահմանամերձ հատվածները վերահսկելու համար:

«Ազգի» հարցին, թե ինչպե՞ս է վերաբերվում դեսպանը Հայաստանում այլընտրանքային ծառայության անցնելու հնարավորությանը, և ինչպես է այդ խնդիրը կարգավորվում իրենց մոտ, Ջոն Օրդուեյը պատասխանեց. «ԱՄՆ-ում այս պահին որևէ օրենք չկա հարկադիր ծառայության մասին: Զինվորական ծառայությունը կամավոր հիմունքներով է: Ես կարծում եմ, որ այլընտրանքային ծառայությունը չի առնչվում բանակի որակական հատկանիշներին, և Հայաստանում էլ կհաջողվի ստեղծել այնպիսի կարգ ու օրենք, որ և չվնասի բանակի կարողություններին, և բանակային ծառայությունը չընդունողների համար ընդունելի տարբերակներ մշակի»:

Լրագրողներին հետաքրքրում էին նաև ԱՄՆ մուտքի հետ կապված խնդիրներ: Դեսպանը հայտնեց, որ վերջին ամիսներին ԱՄՆ մուտքի վիզա ստանալու դիմումների թիվը զգալի նվազել է, և ոչ միայն Հայաստանում: Այս տարվանից Միացյալ Նահանգները «Գրին քարտի» վիճակահանությունը կազմակերպում է բացառապես էլեկտրոնային տարբերակով: Ոչ միայն այն պատճառով, որ այս ճանապարհով տեխնիկապես ավելի հեշտ է վերահսկել գործընթացը, այլև զանազան միջնորդ կազմակերպությունների ապօրինի գործողությունները կանխելու համար, որոնք զբաղված են պարզապես մարդկանցից դրամ շորթելով:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

Եվրոպական այլընտրանք հայ զինվորների համար

Սկիզբը էջ 1

Մասնավորապես խնդիրներ կարող է առաջացնել զինվորների հետ այլընտրանքայինների միասին ծառայությունը: Արդյոք դա չի՞ հարվածի բանակի մարտունակությանը, անցանկալի տրամադրությունների առաջացման պատճառ դառնա: Պատգամավորները համաձայն էին, որ սրա վերաբերյալ օրենքի նախագծում ճշգրտումների անհրաժեշտություն կա: Որտե՞ղ և ի՞նչ ժամկետներում են ծառայելու այլընտրանքային զինվորները, և ի՞նչ բովանդակություն է ունենալու նրանց ծառայությունը: ԱԺ փոխնախագահ Տիգրան Թորոսյանն առաջարկեց նաև օրենքի նախագծից հանել այն սահմանափակումը, թե այլընտրանքային ծառայությունը վերաբերում է միայն կրոնական կազմակերպությունների անդամներին: Այս տարբերակումը միանգամայն իրական վտանգ կարող է ստեղծել՝ երիտասարդներին մղելու դեպի կրոնական կասկածելի միավորումներն ու այլակերպ աղանդները:

Եվրախորհրդին չվիրավորելու և մեզ էլ չվնասելու համար մեր պատգամավորները հնարավորինս վիրաբուժական միջամտությունների ենթարկեցին խնդիրը: Իբրև այլընտրանքային ծառայության հնարավոր տարբերակ դիտարկվեց սահմանամերձ գյուղերի դպրոցներում բուհ ավարտած նորակոչիկների աշխատանքը: Դա կարող է փրկություն դառնալ այդ բնակավայրերի համար, որոնք մեծապես տառապում են ուսուցիչների քաղցից:

Քննարկումներին մասնակցում էր ՀՀ պաշտպանության փոխնախարար Արթուր Աղաբեկյանը: «Ինչպիսի օրենք էլ ընդունի ԱԺ-ն, մենք ընդունելու ենք», ասաց նա միաժամանակ կարևորելով այն հանգամանքը, որ հնարավոր բարդություններից խուսափելու համար այսուհետև առաջնային է լինելու դպրոցներում, բուհերում ապագա զինվորների ռազմահայրենասիրական դաստիարակությունը, այնպես որ նրանք առավել ընդունելի համարեն ծառայությունից խուսափելու այլընտրանքային ճանապարհը: Պետք է ուղիներ նշել զինծառայությունը խրախուսելու համար:

Մի հետաքրքրական փաստ էլ հիշատակեց փոխնախարարը: Նրա տեղեկացմամբ, զորանոցներում ու ստորաբաժանումներում այլընտրանքային համոզմունքներ ունեցողները զարմանալիորեն կիրթ, հիմնականում բուհեր ավարտած ուսանողներ են, որոնց նույնիսկ հաջողվում է իրենց շուրջը մոլորյալների այլ խումբ հավաքել: Այնպես որ, զինվորների հետ նրանց միասին ծառայությունն իսկապես տագնապահարույց է: Այլընտրանքայինների ներկայությունը մարտական ստորաբաժանումներում անթույլատրելի է, և նրանց կարելի է ընդգրկել ոչ մարտական բնույթի կառույցներում:

Քվեարկությանը մասնակցում էր 107 պատգամավոր: 90 կողմ, 2 դեմ, ոչ մի ձեռնպահով օրենքի նախագիծը առաջին ընթերցմամբ քվեարկվեց:

«ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ 27-Ի» ԳՈՐԾ

Դատարանը մեկուսարանից կպահանջի Հունանյանին այցելողների ցուցակը

Երեկ Կենտրոն և Նորք-Մարաշ համայնքների առաջին ատյանի դատարանում շարունակվեց «Հոկտեմբերի 27»-ի գործով դատավարությունը: Նախորդ նիստն ընդմիջվել էր ամբաստանյալ Նաիրի Հունանյանի վատառողջության պատճառով:

Այդ կապակցությամբ Հունանյանը հայտարարեց, որ նախորդ նիստից հետո ջերմություն է ունեցել: Տվյալ պահին էլ, իր իսկ խոսքերով, իրեն թույլ է զգում: Ամբաստանյալը նշեց, որ գրավոր դիմել է մեկուսարանի պետին և բժշկին՝ իրեն հիմնավոր հետազոտելու համար:

Դատավոր Սամվել Ուզունյանն ի պատասխան նշեց, որ Հունանյանի առողջության վերաբերյալ դատարանն ստացել է տեղեկանք: Ըստ այդմ, մեկուսարանի բժշկի համաձայն, Նաիրի Հունանյանը ստամոքսի խանգարում է ունեցել:

Երեկվա նիստի ժամանակ դատավարության մասնակիցներն անդրադարձան նաև Հունանյանի այն հայտարարությանը, որը վերաբերում էր ՀՀ գլխավոր դատախազի տեղակալ Աղվան Հովսեփյանի այցելությանը մեկուսարան: Վազգեն Սարգսյանի իրավահաջորդի շահերի ներկայացուցիչ Օլեգ Յունուսովը միջնորդեց դատարանին մեկուսարանից պահանջել Նաիրի Հունանյանին այցելողների ցուցակը: Տուժողների ներկայացուցիչները միացան միջնորդությանը պատճառաբանությամբ, թե այդ այցելությունները կարող են խոչընդոտել ամբաստանյալի ճշմարիտ ցուցմունքներ տալուն:

Մեղադրող Գագիկ Ավետիսյանն առարկեց, ասելով, թե Աղվան Հովսեփյանն ի պաշտոնե կարող է ցանկացած ժամանակ այցելել մեկուսարան: Ինչ վերաբերում է հնարավոր ճնշումներին, ապա, ըստ պրն Ավետիսյանի, դատավարության երեք տարիների ընթացքում Հունանյանը միշտ էլ հնարավորություն է ունեցել ներկայացնելու իրենց վիճակը: Ուստի, ըստ մեղադրողի, ճնշման մասին խոսելն անիմաստ է:

Ինչևէ, չնայած առարկությանը, դատավոր Ուզունյանը բավարարեց միջնորդությունը, որից հետո դատարանն անցավ ահաբեկչության օրն ԱԺ դահլիճում կատարված գաղտնալսումների արձանագրությունների հրապարակմանը:

Ա. Հ.

Ֆրանսիայում հրատարակվել է Ազնավուրի նոր գիրքը

Աշխարհահռչակ երգիչ Շառլ Ազնավուրի «Ազնավուրը Ազնավուրի մասին» գիրքը, որ լույս տեսավ խորհրդային Հայաստանում, մինչ օրս ընթերցվում է մեծ հետաքրքրությամբ, քանզի պատմում է նրա կյանքի դժվարությունների ու մեծագույն հաջողությունների մասին: Դրանից հետո Ազնավուրը երկար ժամանակ մերժում էր իր կյանքի մասին նոր գիրք գրելու երկրպագուների առաջարկը, սակայն երկու տարի առաջ նրա մեջ հասունացավ տարիների հույզերը, ապրումներն ու հուշերը թղթին հանձնելու ցանկությունը: Ազնավուրի նոր գիրքը՝ «Առաջադիմելու ժամանակը», օրերս հրատարակել է ֆրանսիական «Ֆլամարիոն» հրատարակչությունը: Գիրքն ինքնակենսագրական բնույթ ունի, ընդգրկում է Ազնավուրի կյանքի կարևորագույն դրվագները: Մեծ երգիչը, չնայած իր բազմազբաղվածությանը, ժամանակ է գտել նոր գրքի վրա աշխատելու, որն ավարտին է հասցրել երկու տարվա ընթացքում:

Ռ. Պ.

Արմեն Խաչատրյանը դեսպան Ուկրաինայում

Նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը հոկտեմբերի 7-ին հրամանագիր է ստորագրել Հրաչ Սիլվանյանին Ուկրաինայում ՀՀ արտակարգ և լիազոր դեսպանի պարտականություններից ազատելու մասին: Հանրապետության նախագահի նույն օրվա մեկ այլ հրամանագրով Ուկրաինայում Հայաստանի Հանրապետության արտակարգ և լիազոր դեսպան է նշանակվել ԱԺ նախկին խոսնակ Արմեն Խաչատրյանը (նստավայրը՝ Կիև):

Անհաջողության դեպքում ԱԻՄ-ը կդիմի Եվրադատարան

Երեք օր առաջ Կենտրոն-Նորք Մարաշի առաջին ատյանի դատարանում մերժվել է «Ինքնորոշում միավորման» պահանջը՝ սեփականաշնորհելու միավորման զբաղեցրած տարածքները: Ըստ ԱԻՄ քարտուղարության երեկ հրապարակած հայտարարության՝ Գրիգոր Լուսավորիչ 15 շենքի կես հարկաբաժինը և Դեղատան 2 շենքում 90 մ2 տարածքը 1992-ին կառավարությունն ԱԻՄ-ին է հանձնել մինչ այդ միավորման նստավայրը հանդիսացող Բաղրամյան 18 շենքի փոխարեն, որը տրվել է ԱՄՆ դեսպանատանը:

Ըստ հայտարարության՝ 2003 թվականի հուլիսին ԱԻՄ-ը դիմել է դատարան՝ շենքի սեփականության իրավունք ստանալու համար: Սակայն պարզվել է, որ դրանից մի քանի ամիս առաջ կառավարությունը Գրիգոր Լուսավորիչ 15 շենքը սեփականության վկայագրով հանձնել է ԳԱԱ-ին: «Սա արվում է, որպեսզի ԱԻՄ-ը հակադրվի ոչ թե կառավարությանը, այլ ԳԱԱ-ին», ասաց միավորման փոխնախագահ Հակոբ Յումուշաղյանը:

«ԱԻՄ-ի դեմ ոտնձգությունների այս ալիքը հզորացավ այն պահից, երբ մենք պաշտոնապես խոսեցինք ՀՀ-ում առկա «ԿԳԲ»-ի գաղտնի գործակալական ցանցը գաղտնազերծելու մասին», գրված է հայտարարության մեջ:

Հայաստանյան մի շարք կուսակցություններ իրենց գրասենյակներում ԱԻՄ-ին ժամանակավոր տարածք հատկացնելու պատրաստակամություն են հայտնել: «Մենք մեր գործերն արել ենք նաև առանց գրասենյակների, նույնիսկ բանտային խցերում: Մեզ համար դա այնքան էլ էական չէ: Բայց մենք կդիմենք վերաքննիչ դատարան: Անհաջողության դեպքում կդիմենք դատական ավելի բարձր ատյանների, այստեղ էլ հաջողության չհասնելու դեպքում՝ Եվրադատարան», ասված է հայտարարության մեջ:

ԹԱՄԱՐ ՄԻՆԱՍՅԱՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԲ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս: 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Լրագրողների սենեակ / հեռ. 581841
Համակարգ. ծառայութիւն / հեռ. 582483
Apple Macintosh համակարգչային շարուածքը «Ազգ» թերթի

Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում

«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Նախագահ Պուտինի ծննդյան օրը Մոսկվայում ստեղծվեց Համաշխարհային հայկական կազմակերպությունը

Նորաստեղծ կազմակերպության հիմնադիր համագումարի մասնակիցները եւ հյուրերը հատուկ վարձված օդանավով չորեքշաբթի օրը թռան Երեւան, որտեղ նրանց սպասում է հագեցած ծրագիր: Բայց այն հազիվ թե խամրեցնի Մոսկվայում անցկացված երկու օրերի փայլը:

Հիմնադիր համագումարն անցավ առանց անակնկալների: Ինչպես ենթադրվում էր, Համաշխարհային հայկական կազմակերպության նախագահ ընտրվեց Արա Աբրահամյանը՝ այդ համաժողովի կազմակերպիչը եւ Ռուսաստանի հայերի միության նախագահը: Նա քանիցս կրկնել է, որ ՀՀԿ-ի ճակատագիրը կախված է ոչ միայն իրենից, այլեւ բոլոր հայերից, որոնց նա համագործակցության կոչ էր անում: Ասենք համագումարի բոլոր 300 մասնակիցներն էլ դա հասկանում էին: ԱՄՆ ներկայացուցիչն իր ելույթում հանուրի կարծիքն արտահայտեց, ասելով, որ մեզ անհրաժեշտ է ստեղծել համաշխարհային գործող մարմին: Ռումինիայից եկած նրա գործընկերն ավելացրեց, որ ամենից առանձնակի պատասխանատվություն է տալիս այն փաստը, որ ՀՀԿ-ն վայելում է Ռուսաստանի նախագահի աջակցությունը: Նա, ինչպես բոլոր ներկաները, ցնցված էր Ռուսաստանի իշխանությունների եւ ԶԼՄ-ների՝ հայերին ցույց տված ուշադրությունից: Պատգամավորի կարծիքով, այս ամենը, ինչպես նաեւ աշխարհի բոլոր ԶԼՄ-ները (CNN-ից մինչեւ Ռումինիայի հեռուստատեսություն), Մոսկվայի համաժողովի լուսաբանումը ձախողման իրավունք չեն տալիս:

Ի դեպ, հայերի հանդեպ նման առանձնահատուկ հետաքրքրությունը պայմանավորված էր ոչ այնքան հայկական սփյուռքի եզակիությամբ, որքան դրա եւ Արա Աբրահամյանի նկատմամբ Պուտինի հատուկ վերաբերմունքով: Սյունազարդ դահլիճում նրա ողջույնի ելույթը քանիցս ընդհատվեց (ինչպես կասեին խորհրդային տարիներին) բուռն, երկարատեւ օվացիաներով:

Նախագահ Քոչարյանի ողջույնի խոսքն անհամեմատ պակաս հուզական էր, ձեւակերպումները հստակ էին եւ սառը: Ի տարբերություն ռուս պաշտոնյայի, նա իր ելույթում ոչ մի անգամ չհիշատակեց Ռուսաստանի հայերի միության (եւ մանավանդ դրա նախագահի) անունը: Ասաց, որ նորաստեղծ հայկական կազմակերպությունն արժանավայել տեղ կզբաղեցնի արդեն գործող մյուս կազմակերպությունների կողքին, իսկ համագումարում Վլադիմիր Պուտինի ներկայությունն անվանեց «հայ-ռուսական միջպետական հարաբերությունների բարձր մակարդակի եւ մեր ժողովուրդների հոգեւոր մերձավորության վկայություն»:

Ի դեպ, դահլիճում նստածների մեծամասնությունը չընկալեց երեւույթների անտեսանելի մանրամասները: Նրանք ավելի շատ արձագանքեցին հուզական բաղադրիչին. խանդավառ ճիչեր արձակեցին Պուտինի հայերեն ասած «բարեւ ձեզ»-ի եւ Ժիրինովսկու պոպուլիստական այն խոսքերի առթիվ, թե «հայկական դրոշը 10 տարի հետո կծածանվի Արարատի վրա», եւ թե շուտով փոխհատուցում ենք պահանջելու Թուրքիայից (նույնիսկ թվաբանական բարդ հաշիվներ արեց), «մերկացնելու ենք նրան» եւ այլն:

Բայց Պետդումայի փոխնախագահի ելույթում կար նաեւ ուրիշ կողմ: Նա հայերին հորդորեց «դադարեցնել լացուկոծը» եւ սովորել հարցեր լուծել: «Ամեն քաղաքում հայկական գերեզման կա: Ձեր լացը հավերժական է: Դուք 1700-ամյա ազգ եք, բայց մինչեւ օրս գաղթական եք, հաշմանդամ ազգ», ասաց Ժիրինովսկին: Հայտնելով, որ «ամեն ինչ վճռում է ոչ թե խոսքը, այլ հրացանը», նա հայերին կոչ արեց հավաքել ճամպրուկները եւ վերադառնալ Մոսկվա-Երեւան գնացքով: «Մինչ այդ Հայաստանում կընտրենք ռուսամետ խորհրդարան եւ կնշանակենք ռուսամետ գործադիր իշխանություն», խոստացավ տարօրինակ քաղաքական գործիչը:

Նա ելույթ էր ունենում ընդմիջումից հետո, ուստի դահլիճից արդեն հեռացած ՀՀ եւ ՌԴ նախագահները, ինչպես նաեւ Մոսկվայի քաղաքագլուխը չիմացան հայերին սպասող հեռանկարների մասին: Իսկ հայերն ուրախանում եւ ծափահարում էին, դրանով իսկ ի հայտ բերելով իրենց հավաքական ինտելեկտի մակարդակը: Իրենց կուլտուրայի մակարդակը նրանք ցուցադրեցին երեկոյան: Մինչ մասնակիցներից ոմանք ցրվեցին մոսկովյան խաղատներում, մյուսները (թերեւս պակաս ունեւորները) հավաքվեցին նոր ու հոյակերտ կառույցում՝ Մոսկվայի երաժշտության տանը, որտեղ ներկա լինեն Արամ Խաչատրյանի 100-ամյակին նվիրված համերգին: Նրանք զարմացրին Մոսկվայի սիմֆոնիկ նվագախմբի արտիստներին, ըստ տակտի համերաշխ ծափահարելով իրենց հանճարեղ հայրենակցի անմահ դասական երաժշտության կատարման ժամանակ:

Մոսկվա. Սյունազարդ դահլիճ: Տեսարան համագումարից:

Վերադառնանք համագումարին: ՀՀԿ նախագահի ընտրությունից բացի, դրա եզրափակիչ օրը ընտրեցին նաեւ կազմակերպության խորհուրդ: Դրա կազմում ընդգրկվեցին աշխարհի տարբեր երկրների մոտ հարյուր հայտնի եւ ոչ այնքան հայտնի հայեր՝ առավելապես միջին տարիքի տղամարդիկ: Ի դեպ, դահլիճում հավանություն եւ ծափահարություններ առաջացրին ակադեմիկոս Սերգեյ Համբարձումյանի այն խոսքերը (ինչպես նաեւ ամբողջ ելույթը), թե կազմակերպությունում եւս ցանկալի կլիներ տեսնել ավելի մեծ թվով երիտասարդների: Բայց այդ խոսքերն առայժմ գործողության ուղեցույց չեն դարձել:

Արա Աբրահամյանը բոլորին խստիվ նախազգուշացրեց, որ խորհրդում ընտրվող բոլոր անձինք պետք է իմանան, որ իրենց սպասում է աշխատանք եւ ոչ թե զվարճանք, եւ որ ծույլերին կհանեն խորհրդից: Առհասարակ կադրերի հարցը գլխավորագույնն է ՀՀԿ-ում: Այդ մասին եզրափակիչ մամլո ասուլիսում հայտարարեց Աբրահամյանը: Հենց այստեղ էլ նա պատմեց Համաշխարհային հայկական կազմակերպության վիթխարի ծրագրերի մասին: Նա ընդգծեց, որ ՀՀԿ-ի դռները բաց են ամենքի առջեւ, որ ՀՀԿ-ն զբաղեցնում է իր տեղը եւ մտադիր չէ փոխարինել ոչ իշխանությունների, ոչ էլ մյուս կառույցների գործունեությանը: Աբրահամյանը մեկ անգամ եւս հավաստեց, որ մտադիր է օժանդակել հայերի բարօրությանը: «Չկա ոչ մի հայ, որ մեզ պետք չլինի», ասաց Աբրահամյանը: Զարմանալին այն է, որ մինչ նա այդ մասին հայտնում էր լրագրողներին, ՀՀԿ փոխնախագահը միջանցքում հայ լրագրողին հասկանալի ձեւով բացատրում էր, որ նա Հայաստանում եւ հյուրերին Մոսկվայից տանող ինքնաթիռում անելիք չունի, քանի որ այնտեղ նախապատվությունը տալիս են ռուսաստանցի լրագրողներին:

Նույն փոխնախագահը դողդոջուն ձայնով ռուսաստանյան ԶԼՄ-ներին շնորհակալություն հայտնեց համագումարի աշխատանքի լուսաբանման համար: Հուսով եմ, նա նկատի չուներ «Կոմերսանտ» թերթը, որտեղ հենց այդ օրը հայտնվել էր թե հայերի, թե ՀՀԿ-ի եւ թե դրա նախագահի համար նվաստացուցիչ հոդված: Էլ չենք խոսում այն մասին, որ հոդվածում համաժողովի մասնակից ԼՂՀ նախագահ Արկադի Ղուկասյանի անունը մի քանի անգամ հիշատակվում է իբրեւ Արկադի Պողոսյան (ի դեպ, հոդվածագիր Անդրեյ Կոլեսնիկովը շատ է գրել Հայաստանի մասին եւ հիանալի գիտի, թե ում ինչպես են անվանում):

Նույն հոդվածում՝ թերթի առաջին էջում խոսվում է այն մասին, որ «պրն Աբրահամյանն ուզում է դառնալ Հայաստանի հաջորդ նախագահը: Ասենք, արդեն շատերն են դա ուզում...»: Բայց, համենայն դեպս, հիշեցնեմ, որ ինքը՝ Աբրահամյանն ամեն անգամ կտրականապես հերքում է իր ծրագրերն այս կապակցությամբ: Նա ընդգծում եւ իրականացնում է ամենքի հետ ընկերություն անելու սեփական ձգտումը: Ի դեպ, գործող նախագահներ Ռ. Քոչարյանից, Վ. Պուտինից, Ա. Ղուկասյանից բացի Սյունազարդ դահլիճում ներկա էին նաեւ նախագահության երկու նախկին թեկնածուներ՝ Արտաշես Գեղամյանը եւ Ստեփան Դեմիրճյանը:

Վերջում խոսենք եւս մեկ ելույթի մասին, որն այնքան էլ չէր համապատասխանում տոնական ընդհանուր տրամադրությանը, բայց այդուհանդերձ, արտահայտում էր ներկաներից շատերի իղձերը: Նյու Ջերսիից եկած պատգամավորն ասաց, որ «հարկավոր է փրկել Հայաստանը, որտեղից հայերը մեկնել եւ մեկնում են անելանելիության պատճառով»: Նա սրտի կսկիծով ասաց, որ «մեր մայրերը եւ քույրերն այսօր օտար երկրներում, բարձրագույն կրթություն ունենալով, հավաքարար են աշխատում»:

Չեմ ուզում թերագնահատել այն, ինչ Հայաստանի եւ հայերի համար պատրաստվում են անել (եւ արդեն անում են) Արա Աբրահամյանը եւ նրա գլխավորած կազմակերպությունը: Եվ շատ կուզենայի սխալվել, բայց, կարծում եմ, որ եթե նույնիսկ աշխարհի նախագահներն էլ գան հայերի համաժողովին եւ մեզ հավատարմության երդում տան, դրանով մեր դժվարությունները չեն պակասի: Եվ հայ մայրերի ու քույրերի հաջորդ սերունդը ստիպված կլինի օտար երկրներում հավաքարար աշխատել, բայց արդեն առանց բարձրագույն կրթության:

ԼՈՒՍԻԿ ՂՈՒԿԱՍՅԱՆ
Մոսկվա

Համաշխարհային հայկական կազմակերպությունն արդեն իրականություն է

Սկիզբը էջ 1

Համագումարի առաջին օրը մասնակիցները լսել են երկու նախագահների ելույթները, մի շարք ուղերձներ: Նախագահների ներկայությունը, ըստ Արա Աբրահամյանի, հատուկ պատասխանատվություն էր ոչ միայն համագումարը նախապատրաստողների, այլեւ ներկաների համար: «Պատմական առիթ է մեզ տրված, պետք է կարողանանք օգտագործել: Մենք ունենք բոլոր պայմանները, որպեսզի լինենք կազմակերպված, ունենք հզոր սփյուռք: Մեզանից նրանք, ովքեր հասել են ինչ-որ բանի եւ ունեն հաջողություններ, պետք է հնարավորություններն օգտագործեն հայ սփյուռքը, Հայաստանը հզորացնելու համար», ասաց Արա Աբրահամյանը:

«Սփյուռքն իր հերթին, հնարավորության դեպքում պետք է ստեղծի այնպիսի պայմաններ, որ հայը ներկա լինի թե գիտության, թե մշակույթի եւ թե այլ ոլորտներում»: Պրն Աբրահամյանն ավելացրեց, որ համագումարի առաջին օրը ելույթ է ունեցել նաեւ ԼՂՀ նախագահ Արկադի Ղուկասյանը: Ի թիվս այլ ելույթների, համագումարում խոսել է նաեւ Պետդումայի պատգամավոր Վլադիմիր Ժիրինովսկին: Ներկաների բնութագրմամբ, ելույթը կրակոտ էր, բայց ինչպես Ժիրինովսկու դեպքում լինում է, ոչ բոլորին դուրեկան:

Կեսկատակ թեմայից անցնելով լրջության, Արա Աբրահամյանը նշեց. «Եթե բոլորս չիմանանք, չաշխատենք, ոչինչ չի ստացվի: Մենք պետք է իմանանք որն է ազգի շահը, որն է մեր գաղափարախոսության հիմքը: Եթե մենք սխալներ ենք թույլ տալիս, դրանք պետք է ուղղել ժամանակին»:

Համագումարի հաջորդ օրը քննարկվել եւ հաստատվել է կանոնադրությունը, ընտրվել է Մեծ խորհուրդ՝ բաղկացած 100 մարդուց: Ընտրվել են կազմակերպության նախագահ, վերստուգիչ-վերահսկիչ հանձնաժողովի անդամներ:

Արա Աբրահամյանը շնորհակալություն հայտնեց բոլոր մասնակիցներին, հանդիսատեսներին, նշելով, որ համագումարից հետո պետք է աշխատել իրականացնել արդեն ընդունված ծրագրերը: Պրն Աբրահամյանը կոչ արեց եւ Հայաստանի իշխանություններին, եւ հայ համայնքներին, եւ մտավորականությանն իրար օգնելու, միասին համահայկական կառույց կայացնելու հարցում:

Ավարտին Արա Աբրահամյանը պատասխանեց լրագրողների հարցերին: Ռուսական լրատվամիջոցներից մեկի տարածած այն տեղեկությունը, թե հայերի համագումարում հայերեն ոչինչ չի հնչել, ըստ Արա Աբրահամյանի, սխալ է, թեկուզ այն պատճառով, որ անգամ ՌԴ նախագահը հայերեն բարեւեց համագումարի մասնակիցներին: Էլ չասած, որ համագումարը վարվել է ամբողջովին հայերենով, հայերեն է հնչել ելույթների մեծ մասը:

Իսկ թե ինչու էր համագումարը կազմակերպվել Մոսկվայում, Ա. Աբրահամյանը նշեց, որ նախ համագումարի կազմկոմիտեի անդամների մեծ մասը Ռուսաստանից էր: Եվ հետո, հենց Ռուսաստանում ստեղծվեցին համապատասխան պայմաններ նման համագումար անցկացնելու համար, մեծ աշխատանք այդ հարցում կատարեց ՌԴ կառավարությունը: Ի վերջո, Ռուսաստանում է ձեւավորվել հայկական ամենամեծ համայնքը:

Շարունակելով պատասխանը, ՀՀԿ նախագահը նշեց. «Մենք Հայաստանում անցկացրել ենք կազմկոմիտեի երկու նիստ, բայց դրա մասին չեն հիշում: Դրա համար էլ մասշտաբայնությունը շեշտելու համար համագումարն անցկացվեց Մոսկվայում»:

Քաղաքագետ Անդրանիկ Միհրանյանն էլ այս կապակցությամբ ավելացրեց, որ Հայաստանում անցկացվելու դեպքում համաշխարհային լրատվամիջոցներն ուշադրություն չէին դարձնի: Իհարկե, ըստ քաղաքագետի, սա ի նպաստ մեզ չի խոսում, բայց սա է իրականությունը:

Թե ինչու է Արա Աբրահամյանը սերտ հարաբերությունների մեջ ՌԴ նախագահի հետ, պրն Աբրահամյանը բացատրեց, որ իր հարաբերությունները լավ են այն երկրի նախագահի հետ, որտեղ ինքն ապրում է եւ որի քաղաքացին է, ընդ որում՝ դա ոչ միայն իր, այլեւ ողջ հայ համայնքի հարաբերությունն է նախագահի հետ: Պետք է նշել, որ ՌՀՄ-ն ամենաառաջավոր ՀԿ-ներից է:

Արա Աբրահամյանը համագումարի ընթացքում կարճ զրույց է ունեցել ՀՀ նախագահ Ռ. Քոչարյանի հետ, դիմավորել եւ ճանապարհել է Հայաստանի նախագահին: Արդեն վաղը Արա Աբրահամյանը կրկին կհանդիպի Ռ. Քոչարյանին:

Եզրափակելով խոսքը, Արա Աբրահամյանն անդրադարձավ Հայաստան ժամանելու իր նպատակին՝ մասնակցել «Ռուսաստանի հայերի միության օրեր» ծրագրին, որին մենք կանդրադառնանք հետո:

Հ. Գ. Երեկվա ասուլիսն սկսվեց մոտ 45 րոպե ուշացումով, մեր իրականության մեջ օդանավակայաններում առաջացող խնդիրների պատճառով: Այս հանգամանքը խիստ ցավագին ընկալեցին հայկական լրատվամիջոցների որոշ ներկայացուցիչներ: Դժգոհությունն այնտեղ էր հասել, որ ոմանք բարձրաձայնեցին սոված լինելու մասին, հայտարարելով, թե լքում են ասուլիսը: Նման դեպքում պետք է գիտենալ, որ լքել ցանկանալու դեպքում չեն սպասում 40 րոպե:

Ի դեպ, երկրից երկիր թռիչքի դեպքում նման ուշացումներ լինում են նաեւ միջազգային պրակտիկայում, եւ դա մեր ԶԼՄ-ները հիստերիայի չեն վերածում:

Ստեփան Պողոսյան. «Ես ներկայացրել եմ այն փաստերը, որոնց մասին արդեն մեր պատմագրության մեջ խոսվել է»

Վերջերս լույս տեսան Ստեփան Պողոսյանի եւ Կարո Պողոսյանի «Հայկական հարցի եւ Հայոց ցեղասպանության պատմության» աշխատությունը 3 հատորներով, որոնք Հայոց ցեղասպանության ուսումնասիրության ասպարեզում կարեւոր աշխատություններ են: Դրանց անկողմնակալ ու ճշմարիտ գնահատականը դեռեւս չի տրվել: Հույս ունենանք, որ մեր պատմաբանները կանդրադառնան:

2002 թ. տպագրվեց Ստեփան Պողոսյանի «Հայացք անցյալին. հանուն այսօրվա ու վաղվա» գիրքը, որը ներկայացնում է Հայ հեղափոխական դաշնակցության պատմական գործունեությունը կուսակցության հիմնադրումից մինչեւ 1920-ական թթ. ընդգրկող ժամանակահատվածը: «Ինչո՞ւ գրիչ վերցրի» խորագրով առաջաբանում Ստեփան Պողոսյանը գրում է. «Երկու պատճառով: Առաջին. դեռ երբեք մեր ժողովրդի նոր շրջանի պատմությունն այնպես եւ այնքան բարբարոսաբար չի աղավաղվել, որքան ներկայումս: Ով պատմության վերաբերյալ մի գրքույկ է կարդացել, իրեն համարում է պատմաբան: Ով այսօր ինչ-որ հարց է ուզում հիմնավորել, վկայակոչում է պատմական անցյալը՝ վերջինս գլխի վրա շուռ տալով: Երկրորդ. մենք հակասական մոտեցումներ ենք ունեցել Հայ հեղափոխական դաշնակցությանը...»: Ըստ պատմաբանի, այս կուսակցության նկատմամբ ռոմանտիկ վերաբերմունք էր ստեղծվել՝ պատմական փաստերը խեղաթյուրելով:

«Ազգն» արդեն անդրադարձել է Ստեփան Պողոսյանի այս գրքին, որին հետեւեց «Երկիր» թերթի պատասխանը, ինչպես նաեւ ՀՅԴ խորհրդարանական խմբակցության ելույթները հարցուպատասխանի ժամանակ: Եվ այսպես, Ստեփան Պողոսյանի հասցեին մեղադրանքներ հնչեցին: Հասկանալի էր այսպիսի հակադարձումը: Չէ՞ որ ՀՅԴ-ի պատմության որոշ էջեր մինչ օրս չէին մեկնաբանվել: Թեեւ, անկեղծ ասած, Պողոսյանի գիրքը կարդացած որեւէ մեկն ավելի քիչ մեկնաբանությունների է հանդիպում, քան սոսկ փաստերի եւ վկայությունների:

Ճշտելու համար հանդիպեցինք պատմաբանին եւ խնդրեցինք մեկնաբանություններ տալ ինչպես մեղադրանքների համար: Չցանկացանք քննարկել Ստեփան Պողոսյանին ներկայացվող այն «մեղադրանքը»,

ըստ որի Պողոսյանը 1991-ին Մոսկվա (ո՞ւմ) է հաղորդել «Ղարաբաղ» կոմիտեի անդամների անունները: Գոնե տարրական գիտելիքներ ունեցող մարդու համար այս մեղադրանքն անհեթեթություն է, որովհետեւ 1991 թ., երբ Սովետական Միություն կոչվող երկիրն արդեն փլուզվում էր, երբ այս երկրի կազմի մեջ մտած հանրապետությունները (առավել եւս՝ Հայաստանը) փաստացի անկախություն էին ձեռք բերել, եւ Ռուսաստանն էլ իր յուղի մեջ էր տապակվում, ծիծաղելի կլիներ մատնել «Ղարաբաղ» կոմիտեի անդամներին: Առավել եւս, որ 1988 թ. դեկտեմբերի վերջից մինչեւ 1989 թ. մայիսը «Ղարաբաղի» անդամներն արդեն բանտարկվել էին եւ ազատ արձակվել: Իսկ ինչո՞ւ է այսպիսի անհեթեթ եւ ծիծաղելի մեղադրանք ներկայացվում Ստեփան Պողոսյանին: Գուցե մեղադրողը հույս էր կապում հայոց հիշողության կորուստի հետ: Զարմանալի է, որ Պողոսյանին մեղադրանք չի ներկայացվում, ասենք, սուլթան Համիդի սպանության փորձի ձախողման համար:

Ամեն դեպքում, պատմաբան Ստեփան Պողոսյանից հետաքրքրվեցինք, այն քաղաքական ուժի շահերին: Դա արդեն եղել է: Երկրորդ. մի՞թե «հայկական հարց» ասվածը հենց հայոց ողջ պատմությունը չէ՞»:

Ստեփան Պողոսյանը դիմել է ՀՀ կրթության նախարարություն՝ գիրքը քննարկելու եւ ճշգրիտ դասագիրք ստեղծելու համար: Սակայն նախարարությունից ասվել է, որ գիրքը լույս է տեսել իրենց շրջանցելով:

«Տեսա, որ ուրիշ ճանապարհ չկա, գրեցի այս գիրքը», ասում է Ստեփան Պողոսյանը եւ շարունակում, թե ինչպես եւ ինչու գրվեց այս գիրքը:

«Հայոց պատմության որոշակի շրջանում իր դերի կարեւորությունը շեշտելու համար Դաշնակցությունը դպրոցական ծրագրերում մտցրեց «Հայկական հարցը» առարկան, եւ մեր իշխանություններն էլ այս նախաձեռնությունը պաշտպանեցին: 9-րդ դասարանի համար նախատեսված այս դասագրքի պատրաստումը հանձնարարեցին ոչ թե մեր պատմաբաններին, այլ մի ամերիկահայուհու՝ Ռուբինա Փիրումյանին, որի պատմաբան լինելը շատ կասկածելի է: Լույս աշխարհ եկած այս դասագիրքը բացարձակ կեղծարարություն է: Հայոց պատմությունը վերաշարադրված է դաշնակցական տեսակետների հիմքի վրա: Պարզվում է, որ այդ ժամանակների կենտրոնական ուժը ՀՅԴ-ն էր: Այս «դասագրքում» դաշնակցական բոլոր գործիչների մասին գովասանքներ կան, նույնիսկ այսօրվա գործիչների, որոնց մասին ոչինչ չգիտենք: Բոլորի լուսանկարները կան, նույնիսկ այնպիսի լուսանկարներ, որոնցում պատկերված են ՀՅԴ այսօրվա գործիչները բանտից դուրս գալիս: Եվ, գիտե՞ք ում նկարը չկա. միայն Անդրանիկի նկարը:

Դա ինձ զայրացրեց: Զայրացրեց նախ եւ առաջ այն իմաստով, որ հայոց պատմության նոր տարբերակ է ստեղծվում՝ ենթարկելով այս կամ այն քաղաքական ուժի շահերին:"

Այո, սովետական իշխանության տարիներին, Մոսկվայի թելադրանքով, մեր պատմաբանները հայհոյում էին Դաշնակցությանը: Բայց Մոսկվային հարձակվելու առիթ չտալու համար Դաշնակցության պատմության խայտառակ փաստերը հրապարակ չէին հանում»:

Զարմանալի է, որ Ստեփան Պողոսյանի հենց այս՝ «Հայացք անցյալին. հանուն այսօրվա ու վաղվա» գրքի առիթով աղմուկ բարձրացավ: Եթե աղմուկ բարձրացնողները գոնե մեկ անգամ կարդային այս գիրքը, ապա կհասկանային, որ այստեղ սոսկ փաստեր են, իսկ փաստերը վերցված են հենց ՀՅԴ պատմությունից եւ ՀՅԴ գործիչների աշխատություններից, այսինքն՝ այս աշխատությունն առանց երկմտանքի կարելի էր կոչել նաեւ «Հայ դաշնակցականներն իրենց մասին»:

Եվ եթե կարելի է (եւ անհրաժեշտ է) որեւէ գրքի մասին խոսել, ապա դա պետք է անել գոնե գիրքը կարդալուց հետո: Իսկ եթե անհամաձայնություն կա, ապա պետք է հերքել գրքում բերված փաստերը, հերքել գիտականորեն՝ ներկայացված փաստերին հակասող փաստեր ներկայացնելով: Հակառակ պարագայում ինքդ ավելի ես հաստատում քո պատմության քեզ համար ոչ շահավետ փաստերը:

ՍԵՐԳԵՅ ԳԱԼՈՅԱՆ

Նորից նոր կամ... գրեթե նոր դասագրքերի մասին

Արդեն 3-րդ տարին հանրապետության դպրոցների 9-10-րդ դասարաններում ուսումնասիրում են «Հայոց պատմությունը համաշխարհային պատմության համատեքստում» դասընթացը: Թվում է, թե պետք է արդեն «հարթված» լինեին ուսուցիչների եւ մանավանդ աշակերտների դժգոհություն-տարաձայնությունները դասագրքից, սակայն դրանք շարունակվում են, քանի որ դասագիրքն իր բովանդակության բարդության պատճառով գրեթե անմատչելի-անհասկանալի է մնում նույնիսկ լավ սովորող աշակերտների համար: Հասկանալի է, որ անմատչելիության պատճառով դասագիրքը պարզապես չի ծառայում իր այն նպատակին, որ աշակերտներին ուղղված խոսքում մատնացույց են անում դասագրքի հեղինակները (ակադեմիկոս Վլադիմիր Բարխուդարյան եւ ուրիշներ): Այն է՝ «խորացնել պատմության վերաբերյալ նրանց գիտելիքները, որպեսզի ընկալեն ավելի բարդ երեւույթները, զարգացնեն ինքնուրույն մտածելու իրենց հմտությունները եւ կարողությունները»: Սա ավելի պարզ է դառնում, երբ զրուցում ես պատմության ուսուցիչների հետ:

- Համատեքստը չեմ ընդունում: Որ հայոց պատմությունը եւ նորագույն պատմությունը տրված են նույն դասագրքում, արդեն դժվարացնում է ուսուցումը: Պատմական ժամանակաշրջանները խառնվում են իրար: Ինչ վերաբերում է ժամանակին՝ հավասար չի բաշխված: Շուրջ 1,5-2 ամիս միայն նախնադար ենք անցնում: Պետք չէ այդքան ծանրաբեռնել աշակերտներին, որոնք իրենց ժամանակի մեծ մասն առանց այդ էլ ստիպված են լինում վատնել պատմական դժվար անունները սերտելու վրա:

ՆԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ
Երեւանի թիվ 95 միջն. դպրոց

- Դասագրքի հեղինակներն այն կարծիքին են, որ «համաշխարհային պատմության համատեքստում ավելի հասկանալի կդառնան հայոց պատմության իրողությունները, դրանց դերն ու նշանակությունը», սակայն այդպես չէ: Բացառապես գիտական լեզվով գրված այս դասագիրքը մեր երեխաներին այնքան անհասանելի-անհասկանալի է, որ ամեն դասի դժվար հարցերը նրանց պարզաբանելիս, ուսուցիչն ստիպված է ոչ թե լուսաբանել պատմական իրողությունները, այլ ուղղակի «թարգմանել» դասագիրքը՝ խրթինից մատչելի հայերենի: Մինչդեռ մինչ այս դասագրքի հրատարակվելը, 10-րդ դասարանում 2 ժամ հայոց պատմություն էին անցնում, 1 ժամ՝ ընդհանուր, եւ ավարտական քննություններին աշակերտներն ավելի լավ էին պատրաստվում, իսկ այս դասընթացի ուսումնասիրմանը շաբաթական տրվող 3 ժամից, կարելի է ասել, միայն մեկն է հատկացված հայոց պատմությանը:

ՌՈՒԲԵՆ ՀՈՎՆԱՆՅԱՆ
թիվ 95 դպրոց

- Դասագիրքը ծավալուն է. պատմական շատ երկար ժամանակահատվածը տրված է ընդամենը մեկ թեմայի մեջ: Բացի այս, գրված է, կարծես, ում համար կուզես՝ գիտնականների, ասպիրանտների, ուսուցիչների, ուսանողների, բայց ոչ... աշակերտների: Դա վերաբերում է հատկապես Արեւելքի երկրների պատմությանը: Աշակերտներին անմատչելի լեզվով են գրված նաեւ «Լիբերալիզմ եւ ռացիոնալիզմ», «Սոցիալիզմ եւ կոմունիզմ» (10-րդ դասարան) թեմաները: Այնքան վերացական է տրված նյութը, որ այդ դասերին միայն ուսուցիչն է խոսում (էլ չեմ ասում, որ հաճախ ուսուցիչներն իրենք են ժամերով դա սովորում...):

ԶՈՅԱ ՀՈՎՆԱՆՅԱՆ
թիվ 175 դպրոց

- Կարծում եմ, ավելի լավ կլիներ թեմաներն ավելի քիչ, բայց ավելի կոնկրետ եւ ավելի հիմնավոր տրված լինեին, որ աշակերտները դասն իսկապես յուրացնեին, ոչ թե սերտեին՝ մի քանի օր հետո մոռանալու համար: Շատ բարդ է նաեւ միջին դարերի պատմության (6-րդ դասարան) նոր դասագիրքը (չորրորդ տարին են անցնում), մանավանդ եթե ընդունենք, որ առանց այդ էլ շատ բարդ, իրադարձություններով հարուստ ժամանակաշրջանի նյութ է ընդգրկում: Բայց երբ դասագրքերի թերությունների մասին համապատասխան «ատյաններում» խոսք է լինում, այսպիսի պատասխան ենք ստանում. «Ինչո՞ւ եք ֆետիշացնում նախորդ դասագրքերը. բոլոր դասագրքերն էլ միշտ թերություններ ունեցել են, թերությունները ժամանակի ընթացքում կվերացվեն»:

ԼԱՈՒՐԱ ԱՌԱՔԵԼՅԱՆ
թիվ 175 միջն. դպրոց

Հուսանք, որ թերություններն իսկապես կվերացվեն: Բայց թե որերորդ հրատարակության մեջ, իհարկե, ոչ ոք չի ասում, չենք էլ փորձում կռահել: Իսկ առայժմ «Հայոց պատմությունը համաշխարհային պատմության համատեքստում» դասագիրքն իր անմատչելիության պատճառով մնում է իբրեւ սոսկ չկայացած ժամանցի տխուր փորձ, որ փորձության է վերածվում հատկապես այն տասներորդցիների համար, ովքեր բացի դպրոցում հայոց պատմությունից պետական քննություն հանձնելուց, նաեւ ընդունելության քննություն են հանձնում բուհում եւ հանձնում են անհաջող (այս տարվա ընդունելության քննությունների արդյունքները՝ վկա), քանի որ թե՛ 10-րդ դասարանի պետական, թե՛ բուհական ընդունելության քննությունների հարցաթերթիկներում ընդգրկված է ոչ թե այս դասագրքերի (9-10-րդ դասարան), այլ 5-8-րդ դասարաններում անցած հայոց պատմության նյութը:

ՆԱՐԻՆԵ ՄԵՐՈՔՅԱՆ

Հայ քաղաքական կուսակցությունների պատմության ակնարկներ

ՀՀ ԳԱԱ պատմության ինստիտուտի գիտխորհրդի երաշխավորությամբ լույս է տեսել «Հայ ազգային ու Անդրկովկասի սոցիալիստական կուսակցությունների պատմության ակնարկներ (1885-1914 թթ.)» գիտական ժողովածուն: Այն լուսաբանում է հայկական իրականության մեջ ձեւավորված եւ գործող քաղաքական կուսակցությունների պատմությունը՝ ստեղծումից մինչեւ առաջին աշխարհամարտն ընկած ժամանակահատվածում: Ժա-

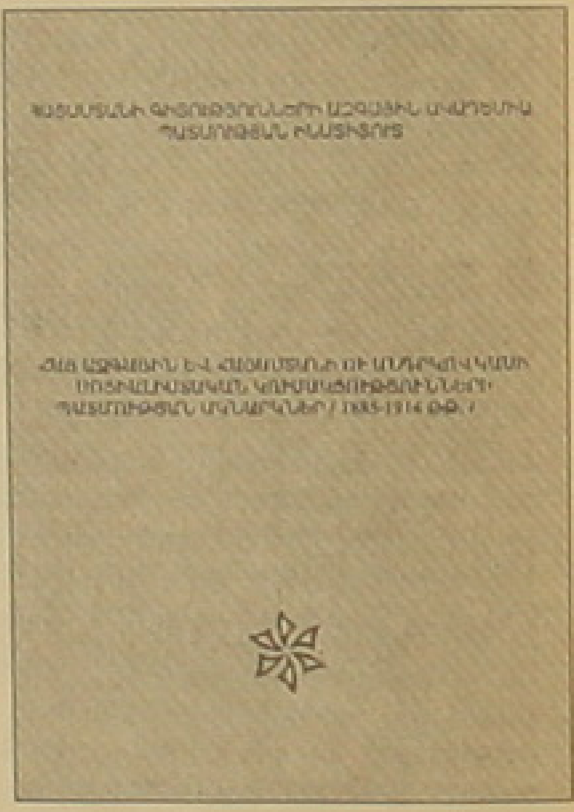

մանակագրական առումով ժողովածուն սկսվում է 1885 թվականից, Վանի Արմենական կուսակցության ստեղծման պահից: Արմենականներից հետո ներկայացված են Սոցիալ-դեմոկրատ հնչակյան, Հայ հեղափոխական դաշնակցություն, Վերակազմյալ հնչակյան, Հայ սահմանադրական ռամկավար, Սոցիալիստ-հեղափոխականների (էսէռների), Սպեցիֆիկների կուսակցությունների, ինչպես նաեւ ՌՍԴ (բ)Կ Անդրկովկասի եւ Հայաստանի կազմակերպությունների հիմնադրման պատմությունը եւ գործունեության ընդհանուր նկարագիրը:

Ժողովածուն արտացոլում է հայ պատմագիտության մեջ առկա նորովի մոտեցումներն ու թարմ հայացքը: Հայ քաղաքական կուսակցությունների պատմությունն ու գործունեությունը շարադրելիս հեղինակները զերծ են մնացել նախկինում ընդունված սահմանափակումներից (ինչը հատկապես բնորոշ էր մարքս-լենինյան գաղափարախոսության տեսաբաններին):

Եթե խորհրդային ժամանակահատվածում պատմագիտության հիմնական չափանիշները ավանդաբար խարսխվում էին դասակարգային պայքարի սկզբունքի հիման վրա, ապա այժմ որոնվում են պատմական գործընթացների լուսաբանման առավել օբյեկտիվ չափորոշիչներ: Այս առումով եւս այս ժողովածուն շահեկանորեն տարբերվում է նախկինում եղած համանման հրատարակություններից: Այն հայ պատմաբանների առաջին փորձն է առավել ամբողջական եւ ամփոփ գծերով ներկայացնելու հայ ազգային ու սոցիալիստական կուսակցությունների պատմությունը:

Գիրքը նախատեսված է պատմաբանների, դասախոսների, ուսանողների եւ ընթերցող լայն հասարակայնության համար: Ժողովածուի գրախոսներն են ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս Հ. Ավետիսյանը եւ պատմագիտության դոկտոր Ա. Մելքոնյանը, խմբագիրը՝ պատմ. գիտ. դոկտոր Է. Կոստանդյանը:

ԱՐՄԵՆ ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆ
Պատմ. գիտ. թեկնածու

Հոկտեմբերի 7-ին, ինչպես արդեն տեղեկացրել է «Ազգը», Թուրքիայի ազգային մեծ ժողովը՝ Մեջլիսը, 358 կողմ եւ 183 դեմ ձայներով հաստատեց «Իրաք զորք ուղարկելու մասին» կառավարական օրինագիծը: Քվեարկության նախօրյակին վարչապետ Ռեջեփ Թայիփ Էրդողանը նիստի էր հրավիրել «Արդարություն եւ բարգավաճում» կուսակցության պատգամավորական խմբակցությանը: Նիստը, ինչպես Մեջլիսի նիստն էր նաեւ, եղել էր դռնփակ: Այնուամենայնիվ, թուրքական թերթերին հաջողվել է իմանալ, որ խմբակցության դռնփակ նիստում Էրդողանն իր կուսակցության եւ բարգավաճում» կուսակցությունը, չեղյալ հայտարարելու ուղղությամբ ջանքեր էին գործադրում:

Թուրքիայի սահմանադրական դատարանը պաշտոնական հայտարարությամբ հաստատեց ընտրությունների օրինականությունը: Թեեւ դրանով այս ջանքերը ձախողվեցին, սակայն դրանք, այնուամենայնիվ նպաստեցին, որ իշխող կուսակցության պատգամավորները քվեարկելիս նկատի ունենան կառավարության տապալման հավանականությունը: Ուրեմն եթե ԱՄՆ-ը ճնշում էր Էրդողանի կառավարությանը, ապա վարչապետ Էրդողանն էլ, որպես գահ Ջորջ Բուշը, իսկ պետքարտուղար Քոլին Փաուելն իսկույն զանգահարել է արտգործնախարար Աբդուլլահ Գյուլին եւ շնորհակալություն հայտնել:

Թուրքիան իսլամական աշխարհի առաջին պետությունն է, որ Իրաք զորք է ուղարկում՝ մասնակցելու երկրի վերակառուցմանը: Թեեւ իսլամական աշխարհն արաբական երկրների գլխավորությամբ դեմ է դրան, Իրաքի սուննի եւ շիա արաբները նմանապես, որոնց այդ հարցում միանում են նաեւ քրդերը, բայց եւ այնպես ԱՄՆ-ն ակնկալում է Պակիստանից եւ Բանգլադեշից հետեւել Թուրքիայի օրինակին:

Մինչ իրաքցիները մերժում են թուրքական զորքի ներկայությունը, Թուրքիայի խորհրդարանը հավանություն է տալիս Իրաք զորք ուղարկելու օրինագծին

թյան պատգամավորներից պահանջել է կողմ քվեարկել օրինագծին՝ նախազգուշացնելով, թե դրա մերժման դեպքում անհնար է լինելու PKK-ին դուրս մղել Իրաքի հյուսիսից:

Ըստ երեւույթին նախազգուշացումը ծառայել է նպատակին, որ «Արդարություն եւ բարգավաճում» կուսակցության պատգամավորները, բացառությամբ 2-ի, քվեարկել են Իրաք զորք ուղարկելու օգտին: Միայն 5 պատգամավոր հարգելի պատճառներով քվեարկությանը չի մասնակցել:

Ինչ վերաբերում է Մեջլիսի դռնփակ նիստին, ապա, թուրքական թերթերի վկայությամբ, պատգամավորների հետնաբեմային խոսակցություններում կարծիք է շրջել, թե օրինագծի մերժման դեպքում Էրդողանի կառավարությունը կտապալվի: Հասկանալի է, որ վերջին շրջանում որոշ թերթեր «ահազանգում» էին Թուրքիայում զինվորական հեղաշրջման հնարավորության մասին, իսկ քաղաքական որոշ ուժեր 2002 թ. նոյեմբերի 3-ի խորհրդարանական ընտրությունները, որոնց արդյունքում իշխանության եկավ «Արդարություն եւ բարգավաճում» կուսակցության նախագահ, ճնշում գործադրեց պատգամավորների վրա: Փաստորեն, Իրաք զորք ուղարկելու հարցում Թուրքիայի ազգային մեծ ժողովը - ենթարկվեց ԱՄՆ-ի՝ վարչապետ Էրդողանով միջնորդավորված ճնշումներին:

Ի դեպ, ԱՄՆ-ը ճնշում է գործադրել նաեւ Իրաքի ժամանակավոր կառավարության վրա՝ կանխելու Իրաք զորք ուղարկելու մասին կառավարական օրինագիծը հաստատելու Մեջլիսի որոշման դատապարտումը պաշտոնական հայտարարությամբ: Հասկանալի է, որ այդ հայտարարությունն արվում էր հենց Մեջլիսում օրինագծի քվեարկության պահին: ԱՄՆ-ի ճնշումով հայտարարությունը ստացել է Թուրքիային ուղղված ազդանշանի բնույթ: Հարկ է նշել, որ Մեջլիսի որոշմանը, ինչպես այդ մասին հայտնեց թուրքական հանրային հեռուստատեսությունը, հակադրվել է նաեւ Իրաքի ժամանակավոր կառավարության «ծագումով թուրք», այսինքն՝ թուրքմեն անդամը:

Համենայն դեպս, Մեջլիսում օրինագծի հաստատումը գոհունակությամբ է ընդունել ԱՄՆ նախա-

Ինչ վերաբերում է Իրաքի քրդերին, ապա նրանք Անկարայի իրենց ներկայացուցչի միջոցով անմիջապես հայտարարել են, որ թուրքական զորքն Իրաք մտնելիս չի կարող անցնել Հյուսիսային Իրաքի տարածքով: Հայտարարությունը յուրատեսակ սպառնալիք է: Պետք է նշել, որ իրաքցիների բացասական վերաբերմունքը թուրքական զորքին արդեն սպառնալիքի է ենթարկելու: Հարցը, սակայն, սոսկ այդ զորքը չէ, այլ դրա գործուն մասնակցությունն Իրաքի վերակառուցմանը: Մինչդեռ վերակառուցման դեպքում Իրաքը վերածվում է դաշնության: Այս պայմաններում քրդերը երկրի հյուսիսում եթե ոչ լիարժեք անկախ պետություն, ապա դաշնային հիմունքներով անկախություն, այնուամենայնիվ, ստանում են: Այլ կերպ՝ թուրքական զորքը, մասնակցելով Իրաքի վերակառուցմանը, ակամա հայտնվում է քրդերի անկախությանը նպաստողի դերում: Հետեւաբար, Թուրքիայի համար գլխավոր սպառնալիքը Իրաք զորք ուղարկելու կառավարական օրինագիծն է եւ դրա հաստատումը Մեջլիսում:

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ

ՏԵՐՄԻՆԱՏՈՐԸ՝ ՆԱՀԱՆԳԱՊԵՏ

Շվարցենեգերը դարձավ Կալիֆոռնիայի նահանգապետ

Կալիֆոռնիայի նահանգի մեկ միլիոնից ավելի բնակիչներ հանրագրով պահանջել էին հետ կանչել նահանգապետ Գրեյ Դեւիսին եւ անցկացնել վաղաժամկետ ընտրություններ: Կալիֆոռնիացիների դժգոհության պատճառն ամերիկյան այդ հարուստ նահանգի ներկայիս տնտեսական լճացումն է:

Վաղաժամկետ ընտրություններն առջեւ ելույթ ունենալով՝ 60-ամյա Գրեյ Դեւիսն ընդունել է սեփական պարտությունը եւ հայտնել, որ արդեն զանգահարել է Շվարցենեգերին եւ շնորհավորել հաղթանակի առթիվ:

Ֆրանսպրեսը հաղորդում է, որ Շվարցենեգերի հաղթանակին զգալի չափով նպաստել է Կալիֆոռնիայի մեկուկես միլիոնանոց ռուսական համայն-

Առնոլդը իր երկրպագուների հետ:

անցկացվեցին հոկտեմբերի 7-ին: CNN հեռուստաընկերությունը հաղորդում է, որ ստեղծված 12,5 հազար ընտրական տեղամասերում նահանգի բնակիչներին տրվել են երկու մասից բաղկացած քվեաթերթիկներ: Առաջին մասում ընտրողներին հարց էր տրվում, թե իրենք արդյոք անհրաժեշտ են համարում Գրեյ Դեւիսի հրաժարականը: Երկրորդ մասում նշված էին նահանգապետության 135 թեկնածուների անունները, որոնցից որեւէ մեկի օգտին հարկավոր էր քվեարկել:

Եթե քվեարկության մասնակիցների կեսից ավելին արտահայտվեր գործող նահանգապետի հետկանչման օգտին, ապա նոր նահանգապետ կդառնար քվեների պարզ մեծամասնությունն ստացած թեկնածուն:

Ընտրությունների նախնական արդյունքները վկայում են, որ Գրեյ Դեւիսը բացահայտ պարտություն է կրել. նրա հետկանչման օգտին քվեարկել է ընտրողների 59 տոկոսը: CNN-ի տվյալներով, հանրապետականների թեկնածու, կինոդերասան Առնոլդ Շվարցենեգերը ստացել է քվեների 51,1 տոկոսը եւ դարձել Կալիֆոռնիայի նոր նահանգապետ: Նրա գլխավոր ախոյանը՝ ներկայիս փոխնահանգապետ, դեմոկրատ Քրուզ Բուստամանտեն, ստացել է 35 տոկոս, հանրապետական սենատոր Թոմ Մաքլինտոկը՝ 13 տոկոս:

Լոս Անջելեսում իր կողմնակիցների քը, որի անդամները նախօրոք արտահայտել էին իրենց համակրանքը Շվարցենեգերի հանդեպ:

Նորընտիր նահանգապետը որոշակի դժվարություններ կունենա, քանի որ Կալիֆոռնիայի կոնգրեսում մեծամասնություն են կազմում դեմոկրատները, փոխնահանգապետ Բուստամանտեն եւս դեմոկրատ է: Ֆրանսպրեսն ընդգծում է, որ նոր նահանգապետի բարդ խնդիրներից մեկը կլինի կոնգրեսում բյուջեի 38 միլիարդանոց պակասորդի վերացման ուղիների որոնումը:

1998 թ.-ից Կալիֆոռնիայի փոխնահանգապետն է դեմոկրատ Քրուզ Բուստամանտեն, որը պահպանում է իր պաշտոնը, չնայած հոկտեմբերի 7-ի նահանգապետական ընտրություններում կրած պարտությանը:

Կալիֆոռնիայի պատմության մեջ 7 նահանգապետներ ստիպված են եղել գործակցել քաղաքական այլ ուղղության ներկայացուցիչ փոխնահանգապետների հետ: Միայն 1978-1998 թթ. նման իրավիճակ ստեղծվել է 5 անգամ:

Նահանգի օրենսդրության համաձայն, փոխնահանգապետի պաշտոնը համարվում է անչափ կարեւոր: Ի պաշտոնե նա Կալիֆոռնիայի սենատի նախագահն է, եւ նրա ձայնը վճռական է համարվում, եթե անհնար է լինում մեծամասնություն ապահովել որեւէ հարցում:

Շրջափակվել է Բաղդադի այն շրջանը, որտեղ նկատել էին Հուսեյնին

Ամերիկյան հատուկ ջոկատների մարտիկները Բաղդադում երեկ շրջափակել են Ալ Կառադա շրջանը, որտեղ նախօրեին նկատել էին տապալված նախագահ Սադդամ Հուսեյնին: Արաբերեն հեռարձակվող ամերիկյան «Սավա» ռադիոկայանը հաղորդել է, որ փողոցները փակված են զրահամեքենաներով եւ փշալարերի շարքերով, անցկացվում են շուրջկալներ, մանրակրկիտ խուզարկության են ենթարկվում տներն ու հիմնարկները:

Նախօրեին Ալ Կառադայում երկարատեւ փոխհրաձգություն էր տեղի ունեցել անգլո-ամերիկյան կոալիցիոն ուժերի եւ զինված իրաքցիների միջեւ: Զոհերի վերաբերյալ տեղեկություններ չկան: Ականատեսների խոսքերը վկայակոչելով ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ գործակալությունը հաղորդում է, որ Բաղդադից հյուսիս ընկած Հաբանիա քաղաքի շրջանում երեքշաբթի օրը խփվել է ամերիկյան «Ապաչ» ուղղաթիռ: Օդաչուին հաջողվել է վայրէջք կատարել: Անձնակազմի երեք անդամներ վիրավորվել են եւ հիվանդանոց տեղափոխվել:

Քրդստանի հայրենասիրական միության առաջնորդ Ջալալ Թալաբանին «Գարդիան» թերթի թղթակցին հայտնել է, որ սեպտեմբերի վերջերին ոմանք Սադդամ Հուսեյնին տեսել են Իրաքի հյուսիսում՝ Քիրքուք քաղաքում: Թալաբանիի տվյալներով, Հուսեյնին ուղեկցում են մի խումբ թիկնապահներ: Ըստ որոշ տվյալների, անցյալ շաբաթ Հուսեյնը եկել է Քիրքուք եւ թաքնվել սուննի արաբական համայնքում:

Քուրդ առաջնորդի խոսքերով, Հուսեյնին լավ են ընդունում այն արաբները, որոնց նա վերաբնակեցրել է Քիրքուքում՝ «քաղաքը քրդերից եւ թուրքմեններից մաքրելու նպատակով»:

Մեջտեղ սպառնացող Սադդամ Հուսեյնի մահը հաստատող կամ նրա ձերբակալմանը նպաստող տեղեկությունների համար ԱՄՆ կառավարությունն առաջարկել է 25 մլն դոլար: Հուսեյնի որդիներ Ուդեյի եւ Քուսայի ոչնչացմանը նպաստած տեղեկությունների դիմաց ամերիկացիներն արդեն 30 մլն դոլար են վճարել:

Շարոն. «Իսրայելն իր թշնամիներին կհարվածի ամենուրեք եւ ամեն ձեւով»

1973 թ. արաբ-իսրայելական պատերազմի 30-րդ տարելիցի կապակցությամբ սգո արարողության ժամանակ ելույթ ունենալով՝ Իսրայելի վարչապետ Արիել Շարոնը հայտարարել է, որ ոչ ոք չի կարող Իսրայելին արգելել պաշտպանելու իր քաղաքացիներին, եւ որ Իսրայելը թշնամիներին վճռականորեն «կհարվածի ամենուրեք եւ ամեն ձեւով»:

Միեւնույն ժամանակ Շարոնն ասել է. «Մենք որեւէ առիթ բաց չենք թողնի մեր հարեւանների հետ հաշտության հասնելու համար»:

Ֆրանսպրեսը նշում է, որ դա Շարոնի առաջին ելույթն է եղել կիրակի օրը Սիրիայի տարածքին իսրայելական օդուժի հասցրած հարվածից հետո: Ի դեպ, վերջին երկու օրվա ընթացքում երկրորդ անգամ ԱՄՆ նախագահ Ջորջ Բուշը հայտարարել է, որ Իսրայելն ունի պաշտպանվելու իրավունք:

Իսրայելի պաշտպանության նախարար Շաուլ Մոֆազը կարգադրել է պահեստայինների մասնակի զորահավաք հայտարարել, քանի որ, ըստ Իսրայելի զինվորական ռադիոյի, Այսրհորդանանում եւ Գազայում հակաիսրայելական բազմաթիվ ահաբեկչություններ են նախապատրաստվում: Բանակի խոսնակն իր հերթին նշել է, որ հրեաների կրոնական գլխավոր տոնի՝ «Յոմ կիպուրի» առթիվ ձեռնարկված պաղեստինյան տարածքների լիակատար շրջափակումը երկարաձգվել է անորոշ ժամկետով:

Միաժամանակ Լոնդոնի «Գարդիան» թերթը հաղորդում է, որ անցյալ շաբաթ Պաղեստինյան ինքնավարության նախագահ Յասեր Արաֆաթը սրտի նոպա է ունեցել, որի մասին ժամանակին չի իմացվել: Պաղեստինյան ԶԼՄ-ներն Արաֆաթի բացակայությունը եւ հանդիպումներից նրա հրաժարումը բացահայտել էին գրիպով հիվանդ լինելով: Մինչդեռ Պաղեստինի կառավարական աղբյուրներից մեկը «Գարդիանի» թղթակցին ասել է, որ 74-ամյա Արաֆաթը սրտի թեթեւ նոպա է ունեցել, որի մասին չի հայտարարվել «խուճապ չառաջացնելու» նպատակով: Նույն աղբյուրի խոսքերով, ներկայումս Արաֆաթն ապաքինվում է, եւ «մտահոգության հարկ չկա»:

Իրաքում առեղծվածային հիվանդությունից 17 ամերիկացի է մեռել

Ամերիկացի զինվորներն Իրաքում մահանում են մի անհայտ հիվանդությունից: Անսպասելիորեն գոյացող թրոմբները խցանում են արյունատար անոթները՝ դառնալով մարտերին չմասնակցող զինվորների մահվան գլխավոր պատճառներից մեկը: Յունայթեդ Պրես ինթերնեշնլ գործակալության տվյալներով, առեղծվածային հիվանդության զոհերի թիվն առնվազն 17 է:

Իրաքի պատերազմի ժամանակ մահացու թրոմբոզի պաշտոնապես արձանագրված առաջին դեպքը կապված է NBC հեռուստաընկերության 39-ամյա թղթակից Դեւիդ Բլումի անվան հետ: Պենտագոնն անմիջապես հայտարարեց, որ նրա մահը «կապված չէ մարտական գործողությունների հետ»: Նույնպիսի ձեւակերպում արվեց Իրաքում ծառայած 8 զինվորների մահվան կապակցությամբ:

Իրաքից տուն վերադարձած զինվորները եւս տառապում են տարօրինակ հիվանդությունից: 2003 թ. մայիսին չորս բրիտանացիներ դատի տվեցին Մեծ Բրիտանիայի պաշտպանության նախարարությանը, կասկածելով, թե հիվանդություններն Իրաք մեկնելուց առաջ իրենց արված բազմաթիվ պատվաստումների հետեւանք են:

Բժիշկներից ոմանք խոստովանում են, որ, օրինակ, ծաղկախտի եւ սիբիրախտի դեմ կատարվող պատվաստումները որոշ դեպքերում մեծացնում են թրոմբների առաջացման հավանականությունը: Իրաքում նորահայտ հիվանդությունից տառապող ամերիկացի զինվորներն անսպասելիորեն ընկնում են գետնին: Ընկերները կարծում են, թե նրանք ընկել են նշանառուի կրակից: Որոշ տվյալների համաձայն, ոտքերում անանց ցավի հայտնվելը վկայում է թրոմբների գոյացման մասին:

Պ. Բ.

Չկա այլեւս Գեւորգ Աբաջյանը

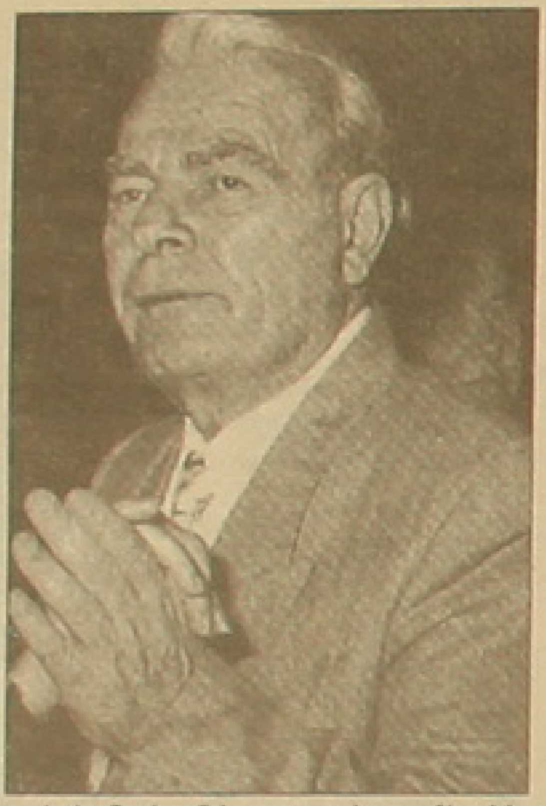

Հայ գրականությունն ու թատերագիտությունը եւս մեկ անգամ աղքատացան. հոկտեմբերի 6-ին կյանքի 83-րդ տարում Երեւանում վախճանվեց գրականագետ, թատերագետ, ՀԽՍՀ արվեստի վաստակավոր գործիչ Գեւորգ Աբաջյանը, մարդ, որը մշակույթի այս ասպարեզների անմնացորդ նվիրյալներից մեկն էր, 20-րդ դարի հայ մտավորականներից մեկը: Նա հաճախ լուռ ու խոնարհ, հաճախ տոռքկուն գործեց այս ականապատված դաշտում, երբեմն հարվածներ ստանալով նաեւ մտերիմներից, որովհետեւ իր գնահատականներում միշտ անաչառ էր, որովհետեւ գիրք լիներ, թե թերթում տպագրված անգամ փոքրիկ մի գրախոսական՝ գրում էր բարեկամի, հարազատի սիրով, բայց նաեւ՝ առանց կողմնակալության: Նրա ստորագրությամբ տպագրված շատ ու շատ հոդվածներ լուրջ բանավեճեր են սկսել, շատ ու շատ հոդվածներ հաշտեցրել են միմյանց դեմ կանգնած կողմերին:

Գեւորգ Աբաջյանը ծնվել է 1920 թվականին Լոռվա Շնող գյուղում (նախկին Ալավերդու շրջանում): Մասնակցել է Գյումրու (Լենինականի) թատրոնի ներկայացումներին: Այդ Հայրենական պատերազմի տարիներին անցել է դաժան արհավիրքների միջով, սակայն գեղագետի նուրբ մտածողությունը, կիրթ վարվելակերպը եւ բարձր ճաշակն անհաղորդ մնաց հրին ու զենքին:

Եվ բնական է, որ պատերազմից հետո Գեւորգ Աբաջյանը կրկին խոսելու եւ գրելու էր մշակույթի երեւույթների մասին: Աշխատել է Հայաստանի պետական հեռուստառադիոկոմիտեում որպես գեղարվեստական հաղորդումների գլխավոր խմբագիր (1957-1976 թթ.), իսկ 1979-ից Սփյուռքահայության հետ մշակութային կապերի կոմիտեում որպես մամուլի բաժնի վարիչ, Աբաջյանը շարունակում էր հեղինակել գրականագիտական եւ թատերագիտական բազմաթիվ հոդվածներ, սցենարներ, ակնարկներ, նովելներ, ինչպես նաեւ՝ ալբոմ-ժողովածուներ եւ մենագրություններ՝ նվիրված հայ գրականության եւ հայ բեմի վարպետներին: «Իսահակ Ալիխանյան», «Ավ. Իսահակյանը եւ հայ ողբերգությունը», «Թատերական ակնարկներ», «Գյումրիի թատրոնի մարդիկ» եւ ուրիշ շատ գրքեր իսկապես կարեւոր աշխատություններ են: Իսկ Գեւորգ Աբաջյանի «Արտիստը՝ ինչպես տեսա» մենագրությունը հայ բեմի մեծերից Վահրամ Փափազյանի անկրկնելի եւ հանրագիտարանային վերլուծություն է:

Գեւորգ Աբաջյանը բեմի վարպետ Վլադիմիր Աբաջյանի ավագ եղբայրն էր եւ ԽՍՀՄ ժողովրդական արտիստուհի Վարդուհի Վարդերեսյանի ամուսինը:

Գեւորգ Աբաջյանը եղել է **«Ազգի»** ցանկալի աշխատակիցներից մեկը: Մեր թերթում նրա նյութերի համար միշտ էլ տեղ գտնվել է: Կրկին պատահական չէ, որ Գեւորգ Աբաջյանի մամուլում՝ հրապարակված վերջին հոդվածը՝ «Հիշողության մոգական ուժը» (Ռաֆայել Ղազանչյանի «Հայրական ծեռագիր» գրքի մասին) տպագրվեց հենց մեր թերթում:

«Ազգ» թերթը կորցրեց իր լավագույն բարեկամներից մեկին, բեմի վարպետ Վլադիմիր Աբաջյանը՝ ավագ եղբորը, իսկ ԽՍՀՄ ժողովրդական արտիստուհի Վարդուհի Վարդերեսյանը՝ ամուսնուն, հայ գրականության եւ թատրոնի գործիչները՝ հարազատին:

ՄԵՐՎԱՆ ԳԱԼՈՅԱՆ

Կոնստանտին Պետրոսյանի հետ համերգ-հանդիպում Արամ Խաչատրյանի տուն-թանգարանում

Արամ Խաչատրյանի տուն-թանգարանի սրահում շաբաթ երեկոյան հաճելի հանդիպում էր սպասվում երաժշտասերներին: Համերգ-հանդիպումը, որ անցավ ջերմ ու անկեղծ մթնոլորտում, երգահան Կոնստանտին Պետրոսյանի հետ էր: Կ. Պետրոսյանը ծնվել է Երեւանում, արվեստագետների ընտանիքում: Հայրը՝ Հրանտ Պետրոսյանը, նշանավոր ջութակահար էր: Ռոմանոս Մելիքյանի երաժշտական դպրոցն ավարտելուց հետո Կ. Պետրոսյանը կրթությունը շարունակել է Երեւանի Կոմիտասի անվան կոնսերվատորիայում, սովորել Գրիգոր Եղիազարյանի դասարանում: Տարբեր նվագախմբերի հետ աշխատել է իբրեւ խմբավար, ստեղծագործել է տարբեր ժանրերով՝ սիմֆոնիկ, կամերային, վոկալ:

Դասավանդել է Ռ. Մելիքյանի ուսումնարանում, եղել է Հայաստանի կոմպոզիտորների միության երաժշտական կենտրոնի ղեկավարը: 1995 թ. տեղափոխվել է ԱՄՆ, այժմ աշխատում է Ռոդ Այլենդ նահանգի Փրովիդենս քաղաքում եւ արդեն քանի տարի իր նպաստն է բերում տեղի հայ համայնքի մշակութային կյանքին՝ իր երաժշտական գիտելիքները, կազմակերպչական ունակություններն ի սպաս դնելով հայ երաժշտության տարածման հեռավոր արեւմտյան ափերում:

Ռոդ Այլենդի Սբ. Սահակ եւ Մեսրոպ եկեղեցուն կից հիմնել է մշակութային-երաժշտական կենտրոն, որի տնօրենն է այժմ: Անցկացրել է բազմաթիվ միջոցառումներ, ինչպես «Անուշ» օպերայի բեմական կատարումը տեղի սիմֆոնիկ նվագախմբի հետ՝ հանրահայտ «Մետրոպոլիտեն» օպերայի աստղեր Լիլի Չուխաջյանի եւ Լուսին Ամարայի մասնակցությամբ: Սբ. Սահակ-Մեսրոպ եկեղեցուն կից մշակութային միության շնորհիվ կոմպոզիտորը ստեղծել է արվեստի դպրոց (ղեկավար՝ Ժաննա Գեղամյան),- որտեղ շուրջ 80 ինչպես հայ, այնպես էլ այլազգի (ամերիկացի, լատինամերիկացի, հրեա, իտալացի, ռուս) երեխաներ սովորում են երաժշտության, կերպարվեստի, պարի, ազգային արվեստների (ասեղնագործություն) բաժիններում: Այս դասընթացների շնորհիվ այլազգի երեխաները շփվում են հայկական մշակույթի հետ:

Կոնստանտին Պետրոսյանը ստեղծագործական մի շարք հաջողություններ է ունեցել ԱՄՆ-ում: Առիթ է ունեցել երկու անգամ ներկայացնելու իր ստեղծագործությունները Նյու Յորքի հանրահայտ Կարնեգի Հոլլի սրահում, որտեղ առաջին անգամ հնչել է «Տիրամայր» ստեղծագործությունը: Մշակութային եւ հասարակական գործունեության համար 1996-ին համարվել է Ռոդ Այլենդ նահանգի տարվա մարդը: 1997-ին Հայոց եկեղեցու Միացյալ Նահանգների Արեւմտյան թեմի կողմից հոգեւոր երաժշտության ոլորտում կատարած ավանդների համար ստացել է Կոմիտասի անվան մրցանակ: Նա միաժամանակ ԱՄՆ-ի կոմպոզիտորների միության (ASCAP) եւ ամերիկյան երաժշտական կենտրոնի անդամ է:

Կ. Պետրոսյանը Էդ. Միրզոյանի (ձախից) հետ:

Իր գործունեությամբ Կոնստանտին Պետրոսյանը նպաստում է հայ երաժշտության տարածմանը՝ յուրօրինակ ձեւով կամրջելով հայաստանյան եւ սփյուռքյան երաժշտական կյանքը: Այժմ անդամագրվելով «Հայ երաժշտական անսամբլեային»՝ փորձում է իր նպաստը բերել նաեւ այս միությանը, աշխատում է նոր ձայնասկավառակի վրա, ստեղծագործական նոր ծրագրեր է նախապատրաստում:

Շաբաթ օրվա երեւանյան համերգին ներկա էին երաժշտասերներ, հյուրեր, հոգեւորականներ ինչպես Հայաստանից, այնպես էլ սփյուռքից՝ ԱՄՆ-ից, Կանադայից եւ Արցախից: Կոմպոզիտորին շնորհավորեցին Մայր աթոռ Սբ. Էջմիածնից Ներսես արք. Պոզապալյանը, կոմպոզիտոր Էդվարդ Միրզոյանը, սփյուռքից ժամանած հյուրեր:

Համերգային ծրագիրը բաղկացած էր երկու մասից: Ստեղծագործությունների մի մասը կատարվում էր առաջին անգամ: Համերգի առաջին մասում հնչեցին կոմպոզիտորի Չորս մանրանվագներ լարային քառյակի համար, երեք տիպե դաշնամուրի համար եւ Ռ. Դավոյանի խոսքերով գրված վոկալ շարքը՝ սոպրանոյի եւ դաշնամուրի համար: Շատ ավելի հետաքրքրական էր համերգի երկրորդ մասը: Երեւանի պետական կոնսերվատորիայի «Կոմիտաս» երգչախմբի կատարմամբ հնչեց երգչախմբային մշակումների շարքը: Երեւանում առաջին անգամ կատարվեց սոպրանոյի, երգչախմբի եւ դաշնամուրի համար 1992-ին գրված «Տիրամայր» ստեղծագործությունը (մենակատար՝ Աննա Շիրոյան): Այդ էմմանուել Վարդանյանի կատարմամբ հնչեց Էջմիածնի Մայր տաճարի 1700-ամյակին նվիրված «Էջմիածին» գործը: Համերգը եզրափակվեց հայրենասիրությամբ տոգորված գործերով՝ «Ազգի սիրտ Արարատ» (կատ.՝ Կարո Նշանյան), «Վարդանանց ասպետներ», «Հայաստան» (կատ.՝ Պատին Պողոսյան եւ երգչախումբ):

ՄԵԼԱՆՅԱ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

Ա. Խաչատրյան - 100

Նշվեց Սանկտ Պետերբուրգում

2003 թ. հոկտեմբերի 5-ին Սանկտ Պետերբուրգի Դ. Շոստակովիչի անվան ակադեմիական ֆիլհարմոնիայի մեծ դահլիճում կայացավ Ա. Խաչատրյանի 100-ամյակին նվիրված համերգ, որը կազմակերպել էին Սանկտ Պետերբուրգում ՀՀ գլխավոր հյուպատոսությունը, Սանկտ Պետերբուրգի Դ. Շոստակովիչի անվան ակադեմիական ֆիլհարմոնիան: Համերգից առաջ ողջույնի խոսքով հանդես եկավ Սանկտ Պետերբուրգում ՀՀ գլխավոր հյուպատոս Ռ. Հակոբյանը: Սանկտ Պետերբուրգի պետական ակադեմիական սիմֆոնիկ նվագախումբը, գլխավոր դիրիժոր, գեղարվեստական ղեկավար, ՌԴ ժողովրդական արտիստ Ռավիլ Մարտինովի ղեկավարությամբ, կատարեց Ա. Խաչատրյանի վալսը Մ. Լերմոնտովի «Դիմակահանդեսից», հատվածներ «Սպարտակ», «Գայանե» բալետներից: Մեծ ոգեւորությամբ, բուռն ծափահարություններով ֆիլհարմոնիայի լեփ-լեցուն դահլիճն ընդունեց Ա. Խաչատրյանի ջութակի կոնցերտը նվագախմբի հետ, որի մենակատարն էր բազմաթիվ միջազգային մրցույթների դափնեկիր, 21-ամյա ջութակահար Հայկ Գազազյանը:

Համերգին ներկա էին Սանկտ Պետերբուրգում հավատարմագրված դիվանագիտական ներկայացուցչությունների ղեկավարներ, դիվանագետներ, պաշտոնատար անձինք, հայ համայնքի ներկայացուցիչներ:

Սանկտ Պետերբուրգում ՀՀ գլխավոր հյուպատոսության մամուլի ծառայություն

Խաչատուր Իսկանդարյանի անհատական ցուցահանդեսը

Լուսանկարը՝ հոդվածագրի

Հոկտեմբերի 8-ին Հայաստանի նկարիչների տանը բացվեց վաստակավոր նկարիչ, քանդակագործ Խաչատուր Իսկանդարյանի աշխատանքների ցուցահանդեսը: Քանդակագործություն, գեղանկարչություն, գրաֆիկա՝ սրանք եղել են արվեստագետի ավելի քան 6 տասնամյակ ստեղծագործելու եւ ինքնարտահայտման միջոցները, պատկերելով հայրենի բնաշխարհը, հայ մեծերին, որոնց հետ անձնական ծանոթություն եւ մտերմություն է ունեցել, շարքային հայ զինվորին ու մարդուն: Իսկանդարյանի ստեղծագործության մեջ յուրովի է արտահայտված նրա հումորն ու լավատեսությունը, միշտ կենսուրախ եւ բարեսիրտ վերաբերմունքը շրջապատողների հանդեպ:

Ցուցահանդեսի հանդիսավոր բացման խոսք ասաց գեղանկարիչ-մոնումենտալիստ, վաստակավոր նկարիչ Ռոբերտ Մանուկյանը: Այնուհետեւ արվեստագետին շնորհավորանքի խոսքեր ասացին նրա ծննդյան 80-ամյակի եւ անհատական ցուցահանդեսի բացման կապակցությամբ ակադեմիկոս Ղուկաս Չուբարյանը, ժողովրդական նկարիչ Էդուարդ Արծրունյանը, գեղանկարիչ, արվեստի վաստակավոր գործիչ Գրիգոր Աղասյանը, Ֆերդինանդ Մանուկյանը, Երեւանի պատմության թանգարանի տնօրեն Արմինե Սարգսյանը:

Վերջում քանդակագործը շնորհակալական խոսքեր ասաց ցուցահանդեսի բացման մասնակիցներին բարեմաղթանքների համար:

ԱՐՏԱՒԻՍ ԽԱՆՋՅԱՆ

Արցախի երգչախմբի առաջին ոսկին միջազգային մրցույթում

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 8 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Իսպանիայի Բարսելոն քաղաքում կայացած ազգագրական երաժշտության «Եվրոպան եւ նրա երգերը» 6-րդ միջազգային մրցույթից Արցախի պետական երգչախումբը վերադարձավ Ոսկե մեդալով: 16 պետությունների երգչախմբերի մասնակցությամբ կայացած փառատոնում Արցախը ներկայացնում էր պետական երգչախումբը (գեղարվեստական ղեկավար՝ Նինա Գրիգորյան):

Բարսելոնի Սանտա-Մարիա դել Պի եկեղեցում Արցախի պետական կապելլան կատարել է Կոմիտասի ստեղծագործություններից, արժանանալով արվեստագետների եւ փառատոնի կազմկոմիտեի բարձր գնահատականին:

Արցախցիների հաջողությունը հիստերիայի մեջ է գցել ադրբեջանցիներին: «Էխո»-ի հոկտեմբերի 3-ի համարում տրված հարցազրույցում, մեկնաբանելով այդ իրադարձությունը, կոմպոզիտոր Ձ.Կուլիեւը հայտարարել է, որ Արցախի «անջատողականները» գողանում են ադրբեջանական մեղեդիները եւ այն իրենցը դարձնում: Նա բազմաթիվ հերյուրանքներով վարկաբեկել է Արցախը եւ պետական երգչախմբին՝ փորձելով ապակողմնորոշել միջազգային հանրությանը: Մինչդեռ կազմկոմիտեի որոշումն անփոփոխ է, վերջնական, եւ ոչ-ոք չէր կարող իր կամքը թելադրել նրան:

ԾԱՂՐԱՆԿԱՐՉԻ ԱՉՔԵՐՈՎ

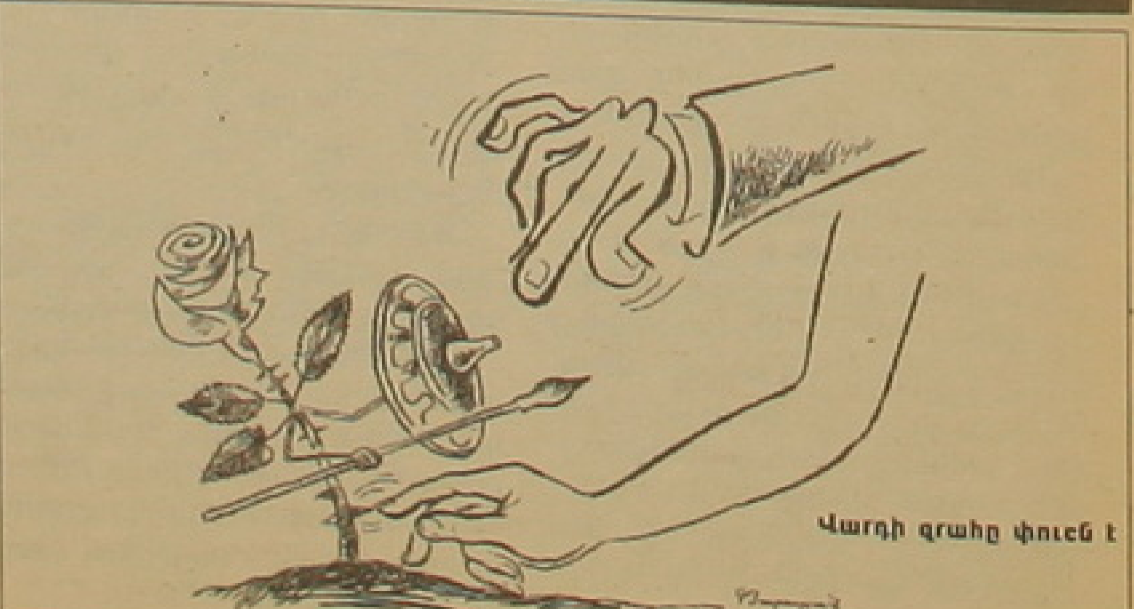

Մարզական

ՀՀ հավաքականն ընդդեմ իսպանական ֆուտբոլի «աստղերի»

Ֆուտբոլի Եվրոպայի 2004 թ. առաջնության ընտրական մրցաշարը մոտենում է վերջնագծին: Հոկտեմբերի 11-ին կինչի վերջին ակորդը՝ կանցկացվեն ավարտական տուրի հանդիպումները եւ մրցաշարային աղյուսակներն ամփոփ տեսք կստանան: Հաջորդ տարի Պորտուգալիայում կայանալիք Եվրոպայի առաջնության եզրափակիչ փուլի 16 մասնակիցներից ներկայում հայտնի են միայն հինգը: Դրանցից մեկն առաջնության կազմակերպիչ երկրի՝ Պորտուգալիայի հավաքականն է, մյուս չորս թիմերը՝ Ֆրանսիայի, Շվեդիայի, Չեխիայի եւ Բուլղարիայի ընտրանիները բաղձալի ուղեգիրը նվաճել են ժամկետից շուտ: Շաբաթ օրը կայանալիք ընտրական մրցախաղերը կանվանեն բաղձալի ուղեգրի եւս վեց մասնակիցներին, ինչպես նաեւ ի հայտ կբերեն 2-րդ տեղը զբաղեցրած 10 հավաքականներին, որոնք վիճակահանությամբ զույգեր կազմելով, կվիճարկեն մնացած 5 ուղեգրերը:

Ընտրական 6-րդ խմբում հանդես եկող Հայաստանի ազգային հավաքականը հոկտեմբերի 11-ին «Հանրապետական» մարզադաշտում կհյուրընկալի Իսպանիայի ընտրանուն: Դեռ մրցաշարի մեկնարկից առաջ մասնագետներն ու ֆուտբոլասերները միահամուռ իսպանացիներին էին տալիս նախապատվությունը խմբում առաջին տեղի համար մղվող պայքարում: Սակայն անսպասելիորեն բոլորի «խաղաքարտերը» խառնեցին հույները՝ իսպանացիներին պարտության մատնելով հենց նրանց դաշտում: Այդ պարտությունն Իսպանիայի հավաքականի համար կարող է շատ թանկ արժենալ: Այսօր ընտրական մրցաշարում հույները 1 միավորով գերազանցում են իսպանացիներին եւ հիանալի հնարավորություն ունեն մտնելու եզրափակիչ: Հունաստանի հավաքականը սեփական հարկի տակ հյուրընկալելու է Հյուսիսային Իռլանդիայի ընտրանուն եւ հաղթանակի դեպքում, անկախ Հայաստան-Իսպանիա մրցախաղի արդյունքից, կնվաճի եզրափակիչում հանդես գալու իրավունք:

Ինչպես արդեն տեղեկացրել ենք, Իսպանիայի հավաքականն այսօր Երեւան կժամանի իր մարտական կազմով: Այնպես որ, «հայ ֆուտբոլասերները եզակի հնարավորություն ունեն մոտիկից տեսնելու իսպանական ֆուտբոլի «աստղերին»: Ի դեպ, ՀՀ հավաքականի հետ հանդիպմանը նախապատրաստվելիս իսպանացիների գլխավոր մարզիչ Ինյակի Սաեսը որոշակի դժվարությունների էր հանդիպել: Հարցն այն է, որ հոկտեմբերի 8-ին Իսպանիայում տեղի էին ունենալու երկրի գավաթի խաղարկության հանդիպումները եւ Մադրիդի «Ատլետիկոն» ու «Բետիսը» որոշել էին այդ խաղերում խաղադաշտ դուրս բերել ազգային հավաքականի ֆուտբոլիստներ Տորեսին, Խոակինին, Խուանիտոյին, Խավի Ալոնսոյին:

Հայաստան-Իսպանիա հանդիպումն սկսվելու է Երեւանի ժամանակով ժամը 21:00-ին: Հանդիպումը վարելու է Շվեյցարիայի մրցավարական բրիգադը Ուրս Մեյերի գլխավորությամբ: Երկու երկրների երիտասարդական հավաքականների մրցավեճը նույն մարզադաշտում տեղի կունենա հոկտեմբերի 10-ին եւ կսկսվի ժամը 16:00-ին: ՀՀ հավաքականի գլխավոր մարզիչ Միխայ Ստոյկիցան ուսումնամարզական հավաքի է հրավիրել 21 ֆուտբոլիստի: Ահա կազմը.

Դարպասապահներ՝ Ռոման Բերեզովսկի («Դինամո» Մոսկվա), Արմեն Համբարձումյան («Սլավիա» Բուլղարիա), պաշտպաններ՝ Հարություն Վարդանյան («Սերվետ» Շվեյցարիա), Կարեն Դոխոյան («Կռիլյա Սովետով»), Սարգիս Հովսեփյան («Տորպեդո-Մետալուրգ»), Խոսե Բիլիբիո, Մարիան Զեչիու, Արթուր Մկրտչյան (բոլորն էլ՝ «Փյունիկ»), կիսապաշտպաններ՝ Արթուր Ոսկանյան («Էթնիկոս» Կիպրոս), Ալբերտ Սարգսյան («Սպարտակ-Ալանիա»), Ռոմիկ Խաչատրյան («Օլիմպիակոս» Կիպրոս), Արթուր Պետրոսյան («Ցյուրիխ» Շվեյցարիա), Եղիշե Մելիքյան («Մետալուրգ» Դոնեցկ), Աղվան Մկրտչյան («Փյունիկ»), Կարեն Ալեքսանյան («Շիրակ»), Ռոմեո Ջենեբյան («Բանանց»), հարձակվողներ՝ Արա Հակոբյան («Բանանց»), Արտավազդ եւ Արման Քարամյաններ («Արսենալ» Ուկրաինա), Անդրեյ Մովսիսյան («Տորպեդո-Մետալուրգ»), Գալուստ Պետրոսյան («Փյունիկ»):

ՀՀ երիտասարդական հավաքականն էլ Միխայ Ստոյկայի ղեկավարությամբ այս օրերին նախապատրաստվում է ընտրական մրցախաղին: Հավաքականում ընդգրկված են հետեւյալ 19 ֆուտբոլիստները.

Դարպասապահներ՝ Նիկոլայ Սարգսյան, Ապուլա Բետե (երկուսն էլ՝ «Փյունիկ»), Մանվել Աֆրիկյան («Դինամո»), պաշտպաններ՝ Վալերի Ալեքսանյան («Փյունիկ»), Բարսեղ Կիրակոսյան («Ավտոդոր» Ռուսաստան), Հովհաննես Հարությունյան («Միկա»), Մխիթար Գրիգորյան, Ռոբերտ Արզումանյան («Փյունիկ-2»), կիսապաշտպաններ՝ Դավիթ Գրիգորյան («Միկա»), Նդումբուկ Բալեպ Բա, Ռաֆայել Սաֆարյան (երկուսն էլ՝ «Փյունիկ-2»), Ժորա Հովհաննիսյան, Լեւոն Փաչաջյան, Կառլ Լոմբե (բոլորն էլ՝ «Փյունիկ»), Սամվել Մելքոնյան, Սուրեն Սարգսյան (երկուսն էլ՝ «Բանանց»), հարձակվողներ՝ Էդգար Մանուչարյան («Փյունիկ»), Տիգրան Ղարաբաղցյան, Վահե Դավթյան (երկուսն էլ՝ «Բանանց»):

ԵՐԱԺՇՏԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ

Մարադոնայի թանգարանը

Բուենոս Այրեսում բացվել է արգենտինացի հանրահայտ ֆուտբոլիստ Դիեգո Մարադոնային նվիրված թանգարանը, որում ցուցադրվելու են նրան պատկանող մոտ 600 առարկաներ: Ըստ էության, ցուցանմուշները «շարժական» են լինելու: Դրանք հետագայում կցուցադրվեն Մեքսիկայում, Իտալիայում, Գերմանիայում եւ Ճապոնիայում: Թանգարանում կարելի է տեսնել այն խաղակոշիկը, որով Մարադոնան հիանալի գոլ խփեց անգլիացիների դարպասը 1986 թ. Մեքսիկայում կայացած ֆուտբոլի աշխարհի առաջնությունում: Առաջին անգամ ցուցադրվել են իրեր, որոնք ավելի քան 20 տարի պահել էր Մարադոնայի նախկին կինը՝ Կլաուդիան: Դրանք Մարադոնայի եւ նրա մրցակիցների մարզաշապիկներն են, ֆուտբոլային տարբեր հանդերձանքներ, դրոշներ: Ցուցանմուշների թվում են նաեւ Կուբայի առաջնորդ Ֆիդել Կաստրոյից, «Քուին» ռոկ-խմբի մենակատար Ֆրեդի Մերկուրիից ստացված նվերները: Ցուցադրվող առարկաներով, լուսանկարներով եւ տեսաժապավեններով կարելի է հետեւել Մարադոնայի անցած մարզական ուղուն, որը հարուստ է եղել ոչ միայն հաղթանակներով ու տարբեր նվաճումներով, այլեւ անհաջողություններով: Օրինակ, լուսանկարներից մեկում պատկերված է, թե ինչպես է արտասվում Մարադոնան, որը 1983 թ. «Բարսելոնում» ծանր վնասվածք էր ստացել: Կամ մեկ այլ լուսանկար, որում Մարադոնային մեղադրում են թմրանյութեր օգտագործելու մեջ:

Դել Պիեռոն իր կյանքը կապեց «Յուվենտուսի» հետ

29-ամյա Ալեսանդրո Դել Պիեռոն մինչեւ 2008 թ. ավարտը նոր պայմանագիր է կնքել իտալական «Յուվենտուսի» հետ: Այսուհետեւ նրա աշխատավարձը կկազմի տարեկան 5,6 մլն եվրո: Այն որոշ չափով զիջում է ֆուտբոլիստի ներկա վաստակին, սակայն հարկ է հաշվի առնել, որ 2008 թ. Դել Պիեռոն կլինի 34 տարեկան: Նոր պայմանագրի առնչությամբ իտալական հեռուստատեսության 5-րդ ալիքը նշել է, որ փաստորեն Դել Պիեռոն իր կյանքը կապեց «Յուվենտուսի» հետ: Նախատեսվում է, որ ելույթներն ավարտելուց հետո անվանի ֆուտբոլիստը կմնա ակումբում որպես մարզիչ կամ մենեջեր:

Աշխարհի ռեկորդակիրը կրկին հրավիրվել է հավաքական

Ազգային հավաքականի կազմում անցկացրած խաղերի քանակով աշխարհի ռեկորդակիր Կլաուդիո Սուարեսը մեկամյա ընդմիջումից հետո կրկին հրավիրվել է Մեքսիկայի հավաքական: 34-ամյա ֆուտբոլիստն ընդգրկվել է այն ֆուտբոլիստների ցանկում, որոնք պետք է նախապատրաստվեն հոկտեմբերի 15-ին Չիկագոյում Ուրուգվայի հավաքականի հետ կայանալիք ընկերական հանդիպմանը: Սուարեսը Մեքսիկայի ազգային հավաքականի կազմում 170 խաղ է անցկացրել: Անցյալ տարի վնասվածքի հետեւանքով նա չմասնակցեց ֆուտբոլի աշխարհի առաջնությանը: Չնայած այն ժամանակ Սուարեսը պնդում էր, որ ապաքինվել է վնասվածքից, սակայն հավաքականի մարզիչ Խավյեր Ագիրեն նրան ընդգրկեց թիմում: Սուարեսը, որ հայտնի է «կայսր» մականունով, հայտարարել է, որ իր ողջ ուժերը կներդնի հավաքականում հաջող հանդես գալու համար, սակայն պարզ չէ, թե կմնա՞ թիմի կազմում մինչեւ աշխարհի 2006 թ. առաջնությունը:

Աշխարհի առաջնությունում 1/8 եզրափակիչում ԱՄՆ-ի հավաքականից կրած պարտությունից հետո Մեքսիկայի ընտրանու գլխավոր մարզիչ Խավյեր Ագիրեն հեռացվեց իր պաշտոնից: Նրան փոխարինած Ռիկարդո Լավոլպեն գտնում է, որ հավաքականի երիտասարդ ֆուտբոլիստների համար մեծ պատիվ է Կլաուդիո Սուարեսի կողքին հանդես գալը:

Շիրերը Թուրքիայում թիկնապահով կշրջի

Անգլիական ֆուտբոլի վետերան, ազգային հավաքականի նախկին հարձակվող Ալան Շիրերը SKY հեռուստաալիքով մեկնաբանելու է հոկտեմբերի 11-ին կայանալիք ֆուտբոլի Եվրոպայի առաջնության Թուրքիա-Անգլիա ընտրական վճռորոշ հանդիպումը: Բրիտանական «The Sun» թերթի հաղորդագրության համաձայն, Թուրքիայում Ալան Շիրերին կտրամադրվի թիկնապահ, որը շուրջօրյա կհսկի նրան: Թուրքերի հետ բախտորոշ այդ հանդիպումը կայանալու է «Ֆեներբախչեի» մարզադաշտում, որի երկրպագուները հայտնի են իրենց առավել տաքարյունությամբ ու ագրեսիվությամբ: Գաղտնիք չէ, որ անգլիացի եւ թուրք ֆանատները թշնամաբար են տրամադրված միմյանց հանդեպ, ուստի Շիրերի նկատմամբ ձեռք առնված անվտանգության պահպանման միջոցներն ավելորդ չեն: Պատահական չէ, որ ֆուտբոլի Անգլիայի ֆեդերացիան կտրականապես արգելել է իր երկրի ֆուտբոլասերներին մեկնել այդ խաղին: Թուրքերն էլ իրենց հերթին նախազգուշացրել են, որ անգլիացի ոչ մի ֆուտբոլասերի մարզադաշտ չեն թողնի մուտք գործի:

«Գալաթասարայը» հետաքրքրվում է Կարադաշով

Թուրքիայի ամենաշիտողոսակիր ակումբը՝ Ստամբուլի «Գալաթասարայը», պատրաստ է «Ռոսենբորգի» 22-ամյա հարձակվող Ազար Կարադաշի համար 4 մլն եվրո վճարել: «Գալաթասարայում» իր ֆուտբոլային գործունեությունը շարունակելու հեռանկարը ոգեւորել է Կարադաշին, քանի որ նա մանկուց երկրպագում է այդ թիմին: Բացի այդ էլ, Ստամբուլում բնակվում են նրա տատն ու պապը: Թուրքական ծագում ունեցող Կարադաշը ներկայումս համարվում է նորվեգացի ամենահեռանկարային ֆուտբոլիստներից մեկը: «Ռոսենբորգի» նախկին մարզիչ Նիլս Առնե Էգենը գտնում էր, որ Կարադաշը ոչնչով չի զիջում հզոր հարձակվող Ջոն Կարյուին: Ուստի հենց նրա առաջարկով էլ Ազարը «Բրանից» տեղափոխվեց նորվեգական ֆուտբոլի ուժեղագույն ակումբ՝ «Ռոսենբորգ»: Հետաքրքրական է, որ մինչ այդ «Բրանում» Ազարը կարգապահությամբ աչքի չէր ընկնում ոչ կենցաղում, ոչ էլ խաղադաշտում: Իսկ ահա, «Ռոսենբորգում» հանրահայտ մարզչի գլխավորությամբ Կարադաշը դարձավ Նորվեգիայի ազգային հավաքականի անդամ: Նա սկսել է որպես կենտրոնական պաշտպան, սակայն ժամանակի ընթացքում դարձավ կենտրոնական հարձակվող: Ֆիզիկական լավ տվյալներով (հասակը՝ 190 սմ, քաշը՝ 90 կգ) օժտված ֆուտբոլիստն անցյալ տարվա ամռանը փորձաշրջան անցավ անգլիական «Լիդս» եւ «Լիվերպուլ» ակումբներում: Նրանով հետաքրքրվում էր նաեւ «Բայերը» եւ ռուսաստանյան թիմերից մեկը, սակայն նորվեգացի ֆուտբոլիստը նախընտրեց հարազատ «Ռոսենբորգը»:

Աբրամովիչը պատժում է թոշակառու ֆուտբոլասերին

Լոնդոնի «Չելսիի» սեփականատեր Ռոման Աբրամովիչը, որը որոշել է գնել ակումբի բոլոր բաժնետոմսերն, իր ծրագրի իրականացման ճանապարհին անսպասելիորեն հանդիպեց խոչընդոտի: Ակումբի ջերմ երկրպագու, 74-ամյա թոշակառու Ալեքս Մալկոլմը, որ ժամանակին 120 ֆունտ ստեռլինգով գնել էր «Չելսիի» 100 բաժնետոմս, հրաժարվել է դրանք վաճառել Աբրամովիչին: Ռուս միլիարդատերը, որ մոտ 200 մլն ֆունտ ստեռլինգ է ծախսել «Չելսին» գնելու եւ համաշխարհային ֆուտբոլի մի խումբ «աստղերի» հրավիրման համար, առաջարկել է Մալկոլմին ընդամենը 35 ֆունտով վաճառել իր բաժնետոմսերը: Բանն այն է, որ 1985 թ., Մարգարեթ Թետչերի օրոք ընդունված օրենքի համաձայն, բաժնետոմսերի հսկիչ փաթեթի տերն իրավունք ունի մյուս բաժնետերերից պահանջելու, որ իրեն վաճառեն բաժնետոմսերն այն գնով, որն ինքը կառաջարկի: Հենց դրանից օգտվելով էլ, Ռոման Աբրամովիչը նամակով առաջարկել է թոշակառու ֆուտբոլասերին վաճառել բաժնետոմսերը 35 ֆունտով, հակառակ դեպքում սպառնացել է հարցը լուծել դատական կարգով: Խեղճ թոշակառուն հայտնվել է ծանր կացության մեջ: Նա նույնիսկ փաստաբան վարձելու հնարավորություն չունի:

Ալեքս Մալկոլմը ծնվել է «Չելսիի» մարզադաշտի մոտակայքում գտնվող բնակարանում եւ ողջ կյանքն անցկացրել է այնտեղ: Առաջին անգամ նա «Ստեմֆորդ Բրիջ» մարզադաշտ է հաճախել 1936 թ.՝ 7 տարեկանում, իր պապի հետ:

Մալկոլմը լավ է հիշում անցած-գնացած հանդիպումների մանրամասները, պատերազմից հետո Մոսկվայի «Դինամոյի» այցն Անգլիա: Այն ժամանակ «Չելսիի» եւ «Դինամոյի» հին մարզադաշտում ներկա էր 100 հազար հանդիսական: Նրանց թվում էր եւ Մալկոլմը, որի երկու տղաներն ու չորս թոռները եւս «Չելսիի» ֆանատների թվում են: Ուստի Մալկոլմը ցանկանում էր, որ բաժնետոմսերը հանձնվեին իր երեխաներին: Մալկոլմը համաձայն է իր բաժնետոմսերը տալ Աբրամովիչին միայն մեկ պայմանով. եթե իրեն եւ տղային մինչեւ կյանքի վերջն ապահովեն «Չելսիի» հանդիպումների անվճար աբոնեմենտներով:

Էջը պատրաստեց
ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

ԱԶԳ

Օրվա հետքերով

«Դրամի նկատմամբ վստահությունն ավելացել է»

Ուսանողների հետ հանդիպման ժամանակ նշեց Կենտրոնական բանկի նախագահը

Երեւանի պետական տնտեսագիտական ինստիտուտի ուսանողների հետ ՀՀ ԿԲ նախագահ Տիգրան Սարգսյանի հանդիպումը նվիրված էր ազգային դրամի 10-ամյակին եւ Կենտրոնական բանկի հիմնադրման 110-ամյակին: Վերջին հանգամանքը Տիգրան Սարգսյանը պարզաբանեց այն փաստով, որ 110 տարի առաջ ցարական Ռուսաստանը Հայաստանում բացեց բանկի բաժանմունք, որն օժտված էր Կենտրոնական բանկին բնորոշ գործառնություններով:

ԿԲ նախագահի ելույթը հիմնականում ազգային արժույթի ներդրմանն ու դրան հաջորդած տարիների պատմությանն էր վերաբերում: 1993 թ. նոյեմբերի 22-ին անկախ պետականության գաղափարը դեռեւս թերի էր, որովհետեւ հնարավոր չէր իրականացնել ինքնուրույն հարկաբյուջետային, դրամավարկային քաղաքականություն: Այդ օրը Հայաստանը, վերջինը խորհրդային հանրապետություններից, ներդրեց իր ազգային արժույթը: Նոյեմբերի 10-22-ը մեր երկիրը միակ տարածքն էր, որտեղ գործում էր խորհրդային ռուբլին: Այդ ընթացքում գործածվող ռուբլու մեծ հոսք եղավ դեպի Հայաստան: Սկսվեցին հիպերինֆլյացիոն երեւույթներ, եւ դրամը կտրուկ արժեզրկվեց:

1994 թ.-ից ԿԲ-ն սկսեց սղաճի կարգավորման քայլեր իրականացնել: Այժմ՝ 10 տարի անց, Տիգրան Սարգսյանի համոզմամբ, կարող ենք ասել, որ հաջողությամբ լուծել ենք այդ խնդիրը: Մասնավորապես վերջին 5 տարում սղաճը (ինֆլյացիան) ծրագրված 3 տոկոսից չէր անցնում: Ազգային դրամի նկատմամբ 1994 թ. համեմատ վստահությունը մեծացել է, եւ ներկայումս չեն ձգտում արագորեն ձերբազատվել դրանից: Այդուհանդերձ, Հայաստանը շարունակում է մնալ դոլարացված երկիր:

Բնակչության խնայողությունների 50 տոկոսը դոլարով է: Սա առաջին կարեւոր գործոնն է: Դրան նպաստում է այն, որ տարեկան 450-500 մլն դոլար մասնավոր տրանսֆերներ են մտնում Հայաստան: Երկրորդ կարեւոր գործոնը ստվերային տնտեսությունն է, որի նվազումը կնպաստի դոլարացման նվազմանը: Կենտրոնական բանկի նախագահը նշեց, որ այժմ ձեռնտու է խնայողություններ ունենալ ազգային դրամով, եւ որ դրա եկամտային աճի տեմպերն ավելի բարձր են:

Տիգրան Սարգսյանը նաեւ պատասխանեց ուսանողների հարցերին: Հացի եւ ալյուրի թանկացման առնչությամբ ԿԲ նախագահը նշեց, որ իրենք չեն կարող միջամտել եւ զսպել գների աճն այստեղ, որովհետեւ դա կարող է բերել անհավասարակշռությունների այլ ոլորտներում: Սակայն, նրա կարծիքով, եկող տարի սղաճը կրկնակի ավելի կարող է լինել:

«Արժեթղթերի շուկայի չկայացած լինելու պատճառների մասին» հարցին Տիգրան Սարգսյանը պատասխանեց, որ Հայաստանում չկան այնպիսի բաժնետիրական ընկերություններ, որոնք իսկապես կառավարում են բոլոր բաժնետերերը: Հետեւաբար պետությունն այստեղ անելիքներ ունի, ինչի հետեւանք է արժեթղթերի պետական հանձնաժողովի ստեղծումը: Սակայն ԿԲ նախագահն արժեթղթերի շուկայի կայացման համար այլ քայլեր կձեռնարկեր, քանի որ այն հայտարարությունը, թե բորսայում շրջանառությունն ավելացել է, «փաստորեն ֆիկցիա է»:

Տիգրան Սարգսյանն անդրադարձավ նաեւ նախօրեին արձանագրված եվրոյի արժեւորմանը դոլարի նկատմամբ: Նա այն կարծիքը հայտնեց, որ, այդուհանդերձ, ԱՄՆ տնտեսությունն ավելի կայուն է, եւ երկարաժամկետ ներդնողները կնախընտրեն այս երկիրը: Եվրոպայի տնտեսությունը որոշակի խնդիրներ ունի սոցիալական եւ հարկային փոփոխությունների առումով: Այստեղ նախընտրելի են կարճաժամկետ ներդրումները:

Հանդիպման վերջում Տիգրան Սարգսյանը ՀՀ ԿԲ առաջին նախագահ Իսահակ Իսահակյանի անվան կրթաթոշակ (ամսական 50 հազար դրամ) հանձնեց տնտեսագիտական ինստիտուտի լավագույն ուսանողներ Սոնա Գրիգորյանին եւ Լիլիթ Նաղդալյանին:

Ս. Մ.

Դրամավարկային քաղաքականությունն ընթացիկ տարում

Երեկ ՀՀ Կենտրոնական բանկում առեւտրային բանկերի ղեկավարների մասնակցությամբ քննարկվեց այս տարվա 9 ամիսների դրամավարկային քաղաքականության արդյունքները եւ 4-րդ եռամսյակի հիմնական ուղղությունները:

ԿԲ դրամավարկային քաղաքականության վարչության պետ Աշոտ Մկրտչյանը հայտնեց, որ տնտեսական բարձր աճի տեմպերը պահպանվում են: 9 ամսվա արդյունքով կգերազանցվի կրկնակի ծրագրված 7 տոկոսը: 8 ամիսների արդյունքով այդ աճը կազմել է 14,8 տոկոս: Հատկապես արագ տեմպերով աճ է գրանցվել շինարարությունում՝ 51,4 տոկոս եւ արդյունաբերությունում՝ 21,7 տոկոս:

Արտաքին ապրանքաշրջանառության ծավալները նմանապես աճել են: Խոսքը վերաբերում է ինչպես արտահանմանը (46,6 տոկոս), այնպես էլ ներմուծմանը (42,3 տոկոս): Եթե բացառվում են թանկարժեք, կիսաթանկարժեք քարերի, մետաղների եւ դրանցից պատրաստված իրերի ցուցանիշները, ապա արտահանման աճը կազմում է 31, 6 տոկոս, ներմուծմանը՝ 21,6 տոկոս: Նախորդ տարիների միտումների համեմատ ներմուծման մեծ աճն է նոր երեւույթ, որը խորացրել է արտաքին առեւտրի բացասական հաշվեկշիռը:

Դրամային զանգվածն այս ժամանակահատվածում աճել է 33,3 տոկոսով, իսկ փողի բազան՝ 28,5 տոկոսով: Բանկային համակարգի տնօրինած իրացվելիության ավելցուկը պահպանվել է բարձր մակարդակում, ինչն անդրադարձել է ֆինանսական շուկայի վրա: Պետական պարտատոմսերի առաջնային շուկայում անցած 9 ամիսներին մինչեւ 1 տարի ժամկետայնության արժեթղթերի եկամտաբերությունը միջին տարեկան 15,6 տոկոսից իջել է 10,5 տոկոսի: ԿԲ-ն էլ իջեցրել է իր գործառնությունների տոկոսադրույքները՝ ռեպո համաձայնագրերինը՝ 13,5-ից 9 տոկոսի, լոմբարդային վարկերինը՝ 28-ից 20 տոկոսի, ավանդներինը՝ 6-ից 5 տոկոսի:

Ինչ վերաբերում է 4-րդ եռամսյակին, ապա ԿԲ-ն տարեվերջին փողի բազայի ծրագրային նախնական ցուցանիշ է դիտարկում 119 մլրդ դրամը, ինչը կապահովի փողի բազայի միջին տարեկան 27 տոկոս աճ: Ընդ որում, դրամավարկային քաղաքականության նշված ուղղությունը նպատակ չի հետապնդում ամբողջությամբ չեզոքացնել հացի գների ազդեցությունը սղաճի վրա: Հացի գների գործոնով այն կկազմի 5-6 տոկոս (առանց դրա 2-3 տոկոս):

Դրամավարկային քաղաքականության վարչության պետի ելույթից հետո բանկերի ներկայացուցիչների հարցերին պատասխանեցին ԿԲ նախագահ Տիգրան Սարգսյանը եւ ֆինանսների ու էկոնոմիկայի նախարարության վարչության պետ Արշալույս Մարգարյանը:

Ս. Մ.

Երեւանի Աջափնյակի համայնքի ղեկավարի պաշտոնին հավակնում է 5 թեկնածու

ԵՐԵՎԱՆ, 8 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Երեւանի Աջափնյակի համայնքի ղեկավարի նոյեմբերի 2-ին անցկացվելիք ընտրություններում առաջադրվել է 5 թեկնածու: Ինչպես առաջադրման ժամկետի ավարտին՝ հոկտեմբերի 8-ի ժամը 18:00-ին հայտնեց թիվ 9 ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովի նախագահ Եղիշե Տերտերյանը, առաջադրման հայտ են ներկայացրել գործող քաղաքապետ, անկուսակցական Արծրուն Խաչատրյանը, Երեւանի քաղաքապետարանի մշակույթի վարչության պետ, ՀՀԿ անդամ Արման Սահակյանը (Ազգային ժողովի «ՀՀԿ» խմբակցության ղեկավար Գալուստ Սահակյանի որդին), անկուսակցական, ոչ մի տեղ չաշխատող Արման Բարեղամի Սահակյանը, «Ալյումին» ՍՊԸ նախագահ, անկուսակցական Արմեն Բաղդասարյանը, Աջափնյակի ավագանու անդամ, անկուսակցական Վարդան Առաքելյանը:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարությունը, Երեւանի քաղաքապետարանը, ՀՀ Առեւտրաարդյունաբերական պալատը եւ «Ագրոբիզնեսի Զարգացման Կենտրոն» ՓԲԸ-ն 2003 թ. հոկտեմբերի 20-23-ը ՀՀ կառավարության նիստերի մեծ դահլիճում (ք. Երեւան, Մ. Ադամյանի փողոց 1) կազմակերպում են

«ԱՐՄՊՐՈԴԷՔՍՊՈ - 2003»

Երրորդ միջազգային ցուցահանդեսը,

որտեղ կցուցադրվեն Հայաստանի Հանրապետության սննդի արդյունաբերության լավագույն արտադրատեսակները: Ցուցահանդեսին կմասնակցեն արտադրական ձեռնարկություններ, արտասահմանյան եւ տեղական առեւտրական եւ գովազդային կազմակերպություններ, զանգվածային լրատվական միջոցներ: Ցուցահանդեսին հրավիրում ենք մասնակցելու բոլոր շահագրգիռ կազմակերպություններին:

Մանրամասն տեղեկությունների համար դիմել «Ագրոբիզնեսի զարգացման կենտրոն»: Հեռախոսներ՝ 277-647, 277-621: Ցուցահանդեսի հանդիսավոր բացման արարողությունը կկայանա հոկտեմբերի 20-ին, ժամը 12:00-ին:

CENTER FOR WAR, PEACE, AND THE NEWS MEDIA

CMI CAUCASUS MEDIA INSTITUTE www.caucasusmedia.org

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Սեմինար լրագրողների եւ ՀԿ ներկայացուցիչների համար
Ծաղկաձոր, 10-14 նոյեմբերի

Պատերազմի, խաղաղության եւ ԶԼՄ հարցերով կենտրոնը, շվեյցարական CIMERA կազմակերպությունը, Լրատվամիջոցների կովկասյան ինստիտուտը եւ Միգրացիայի միջազգային կազմակերպությունը հրավիրում են էլեկտրոնային ԶԼՄ-ներում եւ մամուլում աշխատող լրագրողներին մասնակցելու «Մարդկային թրաֆիքինգի լուսաբանումը լրատվամիջոցներում» թեմայով սեմինար-դասընթացին:

Դասընթացը հնարավորություն կտա ձեռք բերել գիտելիքներ մարդկային թրաֆիքինգի խնդրի, դրա լուսաբանման տեխնիկական հարցերի, ինչպես նաեւ կառավարական համապատասխան մարմինների հետ հանդիպման հնարավորություն: Սեմինար-դասընթացը կտեւի չորս օր՝ նոյեմբերի 10-14-ը, այնուհետեւ՝ չորս շաբաթյա գործնական պարապմունք Լրատվամիջոցների կովկասյան ինստիտուտում:

Մասնակցելու եւ լրացուցիչ տեղեկությունների համար դիմեք՝ Լրատվամիջոցների կովկասյան ինստիտուտ
Հայաստան, Երեւան, 375002
Դեմիրճյան փակուղի 23
Հեռ.՝ +3741 54 06 31, 54 06 32
Ֆաքս՝ +3741 56 88 60
էլ. փոստ՝ ruben@caucasusmedia.org

ՀՀ ՆՈՐ ՓՈՍՏԱՅԻՆ ԹՈՂԱՐԿՈՒՄ

Հայաստանի Հանրապետության տրանսպորտի եւ կապի նախարարությունը հոկտեմբերի 9-ին գործողության մեջ է դնում մեկ գեղաթերթիկ՝ նվիրված Երեւանում հոկտեմբերի 9-10-ն անցկացվող ՏՐԱՍԵԿԱ միջկառավարական հանձնաժողովի 3-րդ տարեկան կոնֆերանսին եւ ՏՐԱՍԵԿԱ-ի 10-ամյակին:

Գեղաթերթիկը մարվում է թիվ 10 փոստի բաժանմունքում առաջին օրվա հատուկ մարման դրոշմակով:

Տպագրությունը կատարված է Ֆրանսիայի Cartor Security Printing տպարանում:

Բաց հասարակության ինստիտուտի Օժանդակության հիմնադրամի հայաստանյան մասնաճյուղը

Հայաստանի քաղաքացիների համար հայտարարում է 2004-2005 ուսումնական տարվա Սորոսի հավելյալ շնորհի մրցույթ: Դիմողները պետք է լինեն՝ Կենտրոնական եւ Արեւելյան Եվրոպայի, նախկին Խորհրդային Միության, Մոնղոլիայի ճանաչված համալսարանների ուսանողներ՝ սոցիալական, հումանիտար գիտությունների եւ արվեստի բնագավառներում:

Գնչուների, փախստականների, բռնագաղթած եւ ապաստան փնտրողների համար նախատեսված է հատուկ շնորհ:

Ծրագիրը նախատեսում է ուսման մասնակի ֆինանսավորում:

Լրացուցիչ տեղեկությունների եւ հայտաթերթիկի համար դիմել ԲՀԻՕՀՀՄ-ի գրասենյակ հետեւյալ հասցեով՝

Երեւան, Պուշկինի 1, բն. 2, հեռ.՝ 54 21 19, 54 17 19, 54 39 01, էլփոստ. panaida@osi.am:

Դիմումներն ընդունվում են մինչեւ 2004 թ. ապրիլի 8-ը ԲՀԻՕՀՀՄ-ի գրասենյակում:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Մեր թերթում անվճար հայտարարություններ հրապարակելու ցանկություն ունեցողներին խնդրում ենք դրանք գրավոր ներկայացնել խմբագրության տնօրենությանը: Հասցեն՝ Հանրապետության 47:

- Վաճառվում է գիտական եւ ճանաչողական մեծ արժեք ունեցող, հանրագիտարանային բնույթի քարտեզ՝ «Արեւմտյան Հայաստան-1914» (Երեւան-2003): Հեռ.՝ 26-01-37:
- Բուհերի ուսանողների հետ պարապում եմ բարձրագույն մաթեմատիկա: Հեռ.՝ 351879:
- Վաճառվում է Նորքի IV զ. 1 հ. 14 շենքի առաջին հարկում տարածք՝ 60 քմ, գինը պայմանագրային: Հեռ.՝ 63-58-30, զանգել 9.00-16.00:
- Երեւանի Նոր Նորքի VII միկրոշրջանում վաճառվում է 6x4, 2x3,5 մետր չափերով, երկաթյա պատերով երկաթե ավտոտնակ, որը կարելի է տեղափոխել այլ վայր եւ օգտագործել նաեւ եւ ավտոտնակ, եւ տեխսպասարկման, եւ խանութի համար: Հեռ.՝ 58-01-30 (շուրջօրյա), 65-66-13 (ժամը 20-ից հետո):
- Վաճառվում է Մ. Խորենացու 3-րդ նրբ., տուն 17, բնակելի 2 սենյակ, 33,2 քմ, օժանդակ կառույց՝ 32 քմ, առանց միջնորդի: Գինը պայմանագրային: Հեռ.՝ 63-88-93:
- Գնեմ PETROF 115 մոդելի դաշնամուր: Հեռ.՝ 533051:
- Տրվում է վարձով 2 սենյականոց լրիվ նորոգված եւ կահավորված բնակարան Կոմիտաս պողոտայում: Վարձը՝ 180 դոլար: Հեռ.՝ 23-35-04:
- Վաճառվում է հողատարածք (հարմար է արտադրության համար) 1200 քմ, հասցեն՝ Նորագավիթ, 4-րդ փ. 30 տուն: Տուն՝ 4 սեն., 1 հարկում, լողավազանով, ծառերով, ավտոտնակով: Հեռ.՝ 54-21-94, 8-98 (Էդիկ):
- Վաճառվում է նոր տումբայով «Չայկա» կարի մեքենա էլ. շարժիչով: Գինը՝ 100 դոլար: BMW-520 ավտոմեքենայի հետեւամասի պահեստամասեր շատ էժան գնով: Հեռ.՝ 53-36-07:

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բագրատունյաց 70ա Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69150. Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրված է տպագրության՝ 8. 10. 2003 Գինը՝ 100 դրամ